

Brassói Lapok

XL. évfolyam
290 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétő

1934. évi december 17

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 82., szerkesztő 86. és 93.

Amennyire örvendünk

Willer József bátor és erőteljes felszólalásának, éppen olyan fájdalmas és kiábrándító a visszhang, amely nyomában keletkezett.

Mi voltunk azok, de sokan igyekeztek ezt céltudatosan félremagyarázni, akik sokszor fájdalmasan és gyakran kemény kritikával is illették azt a tulóvatos taktikát, amelyet képviselőink következetesen gyakoroltak.

Nagyobb lendületet és merészebb kiállást igényeltünk, a parlamenti szószék igenis alkalmas arra, hogy feltárjuk a keserűségeinket, keressük és követeljük a megoldás módjait.

Ilyenféle hangot igényeltünk, amelyet most Willer megütött. El kell kiáltani, hogy mi fáj, meg kell mondani, hogy nem engedhetjük életlehetőségeinket hazugságunkokkal agyonverni. Élni szeretnénk mi is. Nekünk is jogunk van a kenyérhez, a magyar szavunkhoz. — Egyenlő elbánást kérünk, mert nem igaz, hogy egyebet akarunk. Jól mondta, hogy nem lehetünk játékszere a külpolitikának, amelyre mi nem tudunk és nem is akarunk befolyást gyakorolni sem törvényes, annál kevésbé törvénytelen eszközökkel.

Ne kezeljenek bennünket sem tuszként, sem kalandorként. Keressék meg maguk között azt a lehetőséget, amelynek körvonalazása után mi is szabad és egyenrangú polgárai lehetünk ennek az országnak.

Gyártásnak már kormányzati ellenmérték is a nagy méreg semlegesítésére. Nem baj, ha most felzúgott a nagy ellenkórus. Csodát nem vártunk. Ebből a mai levegőből nehéz még kivonni azt az anyagot, amely gyógyít és szépít. Meg kell ismételnünk a felhívást. Addig kell beszélni róla, amíg legalább azok megértenek minket, akik hajlamosak rá. Vannak ilyenek. Ervekkel és önérzetes segélykéréssel egyszer tudatosodni fog az a belátás öbennük is, amely nemcsak a kisebbségeket, hanem az egész ország érdekeit szolgálja.

A másik fájdalom,

amiről szintén beszélni kell, külpolitikai természetű

Nehezen tudjuk magyarázni Gömbös Gyula magyar miniszterelnök legújabb beszédét.

Egy mondat, amely éget és, amelyet jó volna megnem történeti lápiszolni.

Egy felesleges és kártékony színvallás. Így hangzott:

— Nem tagadom, én jobban szimpatizálok a Harmadik Birodalommal, mint a weimari Németországgal.

Ez lehetett politika, talán hasznos gazdasági politika is Németország felé, de Gömbös Gyula elfelejtkezett a kisebbségekről.

Elfelejtette, hogy a nagyon megtisztelt Hitler és a Harmadik Birodalom szörnyű rendszere teremtetle meg azt az atmoszférát, amely jogrendszerre avatta a jogtörést.

A szabadságjogok lábbaltörésétől tanulta az egész világ és ott nyitottak iskolát ahhoz a bánásmódozhoz, amelynek keserűségét, szörnyűségeit elsősorban mi, kisebbségek érezzük legjobban.

A politikus nem szokta összekeverni az egyéni szimpátiát a politikummal, különösen nem akkor, ha súlyos ellentmondásba is keveredik.

Gömbös eddig állandóan az alkotmányosságról és demokráciáról beszélt.

Miért szimpatikusabb akkor neki a

A genfi döntés kihatásai

Újabb legitimista támadás a Gömbös-kormány politikája ellen

Pallavicini örgróf és Sigray gróf a kormány lemondását ajánlották

Rendszerváltozós kormánybukás küszöbén Jugoszlávia

Budapest, december 16.

A marseillei merényletért való politikai felelősség ügyében hozott népszövetségi döntés utóhullámai a két elsősorban érdekelt államban. Magyarországon és Jugoszláviában meglehetősen kiélezték a belpolitikai helyzetet. Magyarországon az ellenzék a parlamentben is sürgette a kormány lemondását, míg Jugoszláviában az Uzonovics-kormány távozása a kabinet kezében támadt ellentétet, folytán csak órák kérdésének látszik.

NAGY KÜLPOLITIKAI VITA A MAGYAR KÉPVISELŐHÁZBAN

A magyar képviselőház péntek esti ülésén. Közvetlenül Schuschnigg osztrák kancellár és Berger-Waldenegg külügyminiszter látogatása, valamint üdvözlése után váratlanul nagy külpolitikai vita keletkezett annak a törvényjavaslatnak a kapcsán, amelyben a kormány felhatalmazást kér a külállamokkal való kereskedelmi-forgalmi viszony rendezésére. A javaslat

tot Görgey előadó éppen akkor ismertette, amikor az osztrák kancellár kíséretével megjelent a diplomáciai páholyban. Görgey megszakította előterjesztését, röviden üdvözölte a vendégeket. Az ellenzéki pádsorokból Pallavicini örgróf üdvözölte Schuschniggot, akinek megjelölésekor egybéknt a szociáldemokraták tüntetőleg kivonultak. A legitimista Pallavicini annak a reményének adott kifejezést, hogy a két ország közös óhajai hamarosan valóra válnak, amivel nyilván a Habsburg-restaurációra cézött.

A továbbiakban az örgróf meglepetésszerűen foglalkozni kezdett a genfi határozattal. Kijelentette, hogy Kánya külügyminiszter Genfben kétségtelenül nagy sikert aratott, ezzel szemben Eckhardt magatartását nem helyesli mindenben. Helyteleníti Gömbös miniszterelnöknek azt a minap tett kijelentését is, amely szerint jobban rokonszenvezik Hitler harmadik birodalmával, mint a weimariával. A harmadik birodalomnak

délkelet felé terjeszkedési törekvései vannak, — mondotta Pallavicini s hangoztatta, hogy a németbarát politika jobban elszigetelte Magyarországot, mint magát Németországot. Rámutatott ezenkívül a magyarországi nagynémet propagandára, továbbá arra, hogy az utóállamokban a német kisebbségek sok helyütt a magyar kisebbségek érdekei ellen foglalnak állást.

Ezután kijelenti, hogy a marseillei ügygel nem kíván érdemben foglalkozni, mert nem ismeri részletesen. Kívánja ezért a kormánytól, hogy a kérdést hozza a Ház elé. Megemlítette ezzel kapcsolatban, hogy Bethlen a frankkventsitási pör idején azonnal levonta a konzekvenciákat s miután lemondását nem fogadták el, új választásokat rendelt el, a bűnösöket pedig megbüntette. Amennyiben a marseillei merénylettel kapcsolatban Magyarországon bűnösök lennének találhatók, úgy a kormány kövesse Bethlen példáját.

Még négy érdekes felszólalás

Lakatos Gyula külügyi előadó, Pallavicinek válaszolva hangoztatta, hogy a genfi határozat ügyét a kormány a külügyi bizottságban fogja ismertetni.

Buchinger Manó szociáldemokrata nemcsak a német-, hanem az olaszbarát politikát is helytelenítette s javasolta az utóállamokkal való viszony megjavítását.

— Semlegességre kell törekednünk a külpolitikában, — mondta — mert egy ilyen kis országtól nem telik többre.

Sigray Antal gróf személyében a második legitimista szólast fel ezután, Pallavicinihez hasonlóan, szintén ellenezve a németbarát politikát. Azt a reményét fejezte ki, hogy a kormány megtalálja azt a tengelyt, amely nem Róma és Berlin, hanem Róma és Páris között fekszik. A magyar—o'asz barátság politikáját ugyanis helyesli. A népszövetségi határozattal foglalkozva, kijelenti, hogy véleménye szerint helyesebb volna, ha azt a vizsgálatot, amelyre Magyarország Genfben kötelezte magát, más kormány folytattatná le.

Farkas Tibor többségi rámutat arra, hogy ilyen súlyos külpolitikai problémát nem lehet a képviselőház plénuma előtt letárgyalni, hanem — ha már másképp nem megy — legalább zárt ülésen kell megvitatni.

Ezután Görgey előadó, majd Fabinyi kereskedelmi miniszter kéri a felhatalmazási javaslat elfogadását s mindketten hangoztatták, hogy a törvényjavaslat nincs összefüggésben a külpo-

litikával. Görgey utóbb még kijelenti, hogy a kormánypárt értekezletén maga Gömbös miniszterelnök is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott Eckhardt genfi szerepléséről, amihez az egységes párt tagjai kivétel nélkül őszintén csatlakoztak.

ECKHARDT NEM FOGADTA KIVÁLTÁSOK BUDAPESTEN

Magyarország népszövetségi főmegbízottja, Eckhardt Tibor, tegnap este érkezett meg Budapestre. Hivatalos fogadás nem volt, csupán pártjának néhány tagja és a sajtófőnökhelyettes jelent meg a keleti pályaudvaron üdvözlésére.

Eckhardt az újságíróknak kijelentette: örül, hogy hazajöhetett, mert most már nincs rajta a felelősség súlya. Annak a meggyőződésének

Vajudik Jugoszláviában a belpolitikai helyzet

Belgrádban Jettics külügyminiszter hazatérése teljesen kiérlelte a kormányválságot. Ennek hátterében, politikai körök szerint, az a körülmény áll, hogy Uzonovics miniszterelnök, valamint Srksics és Marinkovics miniszterek törvényjavaslatot terjesztettek be, amely a képviselői mandátum nélküli minisztereket kizárja a kormányból. A javaslat nyilvánvalóan Jettics, továbbá Lázics belügyminiszter és Georgovics pénzügyminiszter ellen irányult. Uzonovics ilyen módon akarta megtagadni a közönséget Jettics külügyminiszterrel s megfélelő

adott kifejezést, hogy a nemzetközi légkör megjavult, a feszültség megszűnt. A magyar kormány lefolytatja a népszövetségi határozatban kívánt vizsgálatot, levonja annak konzekvenciáit és a vizsgálat eredményéről jelentést tesz a Népszövetségnek. Kívánatos, hogy ez az utolsó intézkedés mielőbb bekövetkezzék, mert ezáltal lezárul az ügy.

Az Est értesülése szerint a vizsgálat eredményét január elején kell a magyar kormánynak Genffel közölnie.

A magyar kormány reméli, hogy a Magyarország és Jugoszlávia közötti kapcsolatok a vizsgálatról szóó népszövetségi jelentés után megnyílnak s lehetővé fogják tenni a jegyzékváltást a Jugoszláviából kiutasított magyarok visszaengedésére vonatkozólag.

alapot találni a kétségtelen visszavonulásra.

Pál régensherceg tegnap kihallgatáson fogadta Jetticset, akivel nem csupán a genfi határozatról, hanem a belpolitikai helyzetről és a kormányválságról is tanácskozott. Hogy a kormányváltás mennyire küszöbön áll, mutatja az a tény, hogy Jettics után Kumanudi szkupstina-elnök is kihallgatáson volt a régenshercegnél.

Politikai körökben számolnak azzal, hogy az Uzonovics-kabinet bármely órában megbukhatik s hogy vagy Jettics vagy Zsifkovics alakítja meg az új kormányt.

Szó lehet szélesebb kormánykoalícióról is, de nem tartanak kizártnak semmilyen meglepetést, esetleg rendszerváltozást sem. Az adott helyzet mindenestre tarthatatlan, mert a miniszterelnök és Jettics hívei között a kormány kebelében áthidalhatatlan ellentétek vannak.

A válság kibrobbadását a szombati nap folyamán várták, lehet azonban, hogy a tárgyalások elhúzódnak s a válság megoldása a jövő hétre marad.

Harmadik Birodalom, mint az a kormányzati rendszer, amelynek mindig híveként vallotta magát.

Tudnia kellene, hogy a hitleri szellem az oka annak, hogy a Willer becsületes és őszinte megnyilatkozására szinte egyetemes visszautasítás a válasz.

Lehet, hogy néhány vagon magyar buzát el lehet majd helyezni Németországban ezért a megnyilatkozásért, de

nem lehet olyan realpolitikát akceptálni, hogy ennek az árát néhány millió kisebbségi fizesse meg

Hiba volt, amelyet a gyakorlatban kell jóvátenni.

Azzal, hogy a szimpátia csak plátói marad és a magyar kormány belpolitikájában például ad a megértésből és emberieségből és a szabadságjogok egyenlő adagolásából.

Tessék kívágni és eltenni!

8. sz. SZELVÉNY a B. L. decemberi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 db decemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 decemberi havii kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszoigáltathatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Calea Moșilor 59), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10) **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt **máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Lelujták az avereszkánusok kolozsvári nagygyűlését

Kolozsvár, december 16

A december 16-ára összehívott néppárti nagygyűlést a párt kolozsvári vezetője, szombaton kiadott közleménye értelmében, más időpontra halasztotta.

Marosvásárhelyi jelentésünk szerint a marosmegyei liberális tagozat vasárnapi elnökválasztó kongresszusa is elmarad miután Lepadatu miniszter táviratilag értesítette a vezetőséget, hogy akadályoztatása miatt nem vehet részt a gyűlésen.

Leszakadt az erkély, — négy ember szörnyethalt

Varsó, december 16

A lengyelországi Zavierze városkában furcsa szerencsétlenség történt. A színház második emeleti erkélyéről nyolcan egy elhaladó temetést néztek. A rozoga balkonnak tulnag volt ez a megterhelés; egyszerre csak leszakadt s a nyolc emberből négyen szörnyethaltak, a többiek pedig súlyos sérüléseket szenvedtek.

Még egy operatőr, aki félt sajátmagát megoperáltatni

Arad, december 16

Aradon nem mindennapi orvosi tragédia kelt részvétet, Catinianu Ervin dr.-t, a gyermekkorház főorvosát, az ismert nevével sebészt, súlyos vakbélrohammal szállították pénteken egyik szanatóriumba. Nyomban megoperálták, de már nem segíthettek rajta, belátáfordásban néhány óra múlva kiszervezett. Catinianu tragédiája, hogy míg ő több ezer vakbél esetet operált már sikeresen saját operációját hetek óta huzta, halasztotta, nem merte magát az operációnak alávetni.

Kolozsváron a trafikosoktól el- kobozták a Tolnai Világlapjának karácsonyi számát

Kolozsvár, december 16

Pénteken a kolozsvári trafikosokat sorra járták a monopol emberei és elkobozták a Tolnai Világlapjának karácsonyi számát. A trafikosok kérdésére azt válaszolták, hogy a budapesti képes lap karácsonyi számához könyveket is mellékeltek és a trafikosoknak tilos könyveket árulni. Mindenütt jegyzőkönyvet vettek fel és kijelentették, hogy 1500-tól ötezer lejig terjedhető pénzbírságot rónak ki.

A kolozsvári trafikosok nyomban gyűlésre jöttek össze, melyen tiltakoztak a monopol eljárása ellen és emlékiratban jelentették be a panaszukat a monopol vezérigazgatóságának.

Szerencsés számok

Bukarest, december 16

Az osztálysorsjáték második osztályának december tizenötödiki húzásán a következő szerencsés számokat húzták ki:

Egymillió lej: 29427. Ötszáz ezer lej: 67366. Kétszáz ezer lej: 62019. Száz ezer lej: 28717, 62255, ötvénezer lej: 24652, 21160, 48136, 63251.

A pótsorsoláson egymilliót nyert: 289661, Kétszázötvenezer lejt: 208357, Száz ezer lejt: 260133, 148336. Ötvénezer lejt: 117390, 133412, 287969.

Tatarescu megnyererte a csatát Bratianu Dinuval szemben

Vajda hivei Lupu támogatásával rohamra készülnek Maniu ellen — Mihalache válaszolt Maniu leverésére — Jorga élesen támadta Maniut a szenátusban

Bukarest, december 16.

Bratianu Dinu kamarai felszólalásával tetőpontját érte el az Universul elkobzása következtében felkavart politikai vihar. Az éjszaka folyamán még ugy látszott, hogy a liberális párt elnökének váratlan szereplése súlyos erőpróba elé állítja a kormány és egyidejűleg a párt egységét, az utóbb lefolytatott tanácskozások során azonban sikerült az ellentétek élet anynyira letompítani, hogy

ma már a kormánypárt körében kizártnak tartanak minden újabb, a kormány helyzetét érintő bonyodalmat.

Mindenesetre Tatarescu művészetére val, hogy a pártfegyelem elvét Bratianu Dinuval szemben is sikerült érvényesítenie. Viszont kétségtelen, hogy a párt idősebb tagjai, az ugynevezett „bratianisták” is élénk tevékenységet fejtettek ki a konfliktus elsimítása érdekében.

A liberális párt tehát, beleszámítva

Bratianu Dinu hiveit is, föltétlenül latalmom akar maradni, a miniszterelnök pedig mesterien ért ahhoz, hogy az általános hangulatot a maga javára kihasználja.

Tatarescu ma délelőtt közel két óra hosszat tárgyalt a kormánypárt elnökével. Kiszivárgott hírek szerint a megbeszélés eredményeképpen Bratianu Dinu a jövőben tartózkodni fog minden olyan megnyilatkozástól, mely a kormány tevékenységét gáncsolná.

A fővárosi lapok nagyrésze csupán az eseményeket közli anélkül, hogy kommentálná az éjszaka folyamán közbejött fordulatot. A Tempo megállapítja, hogy a nagy vihar elsimult anélkül, hogy a kormány helyzetét megingatta volna. Tatarescu és kormánya a legteljesebb mértékben bírja az uralkodó bizalmát és ezt a bizalmat a király a válaszfeliratot átnyújtó parlamenti küldöttség előtt is kifejezésre fogja juttatni.

Maniu személyesen tiltakozott Tatarescunál a cenzura ellen

Ellenzéki és kormánypárti körökben nagy feltűnést keltett, hogy a kamara tegnapi ülése végeztével Maniu a parlament folyosóján hosszasan elbeszélgetett a liberális párt elnökével. Bratianu Dinu tüntető szívélyességgel viszonzta Maniu köszöntését és mindvégig a legnagyobb udvariasságot tanúsította irányában.

A nemzeti-parasztpárt volt elnöke a Ház miniszterelnöki szobájában felkereste Tatarescut is, akitől felvilágosítást kért: mi volt az oka annak, hogy felirati

beszöde közzétételét a cenzura nem engedélyezte. A miniszterelnök haladéktól kért hétfőig, elkérte a beszéd kéziratát és megígérte, hogy miután elolvasta, részletes magyarázattal szolgál.

VAJDA HIVEI A HELYZET TISZTÁZASÁT ERŐSZAKOLJAK

A nemzeti-parasztpárt központi helyisége, az ismert események következtében, ma is felbolygatott méhkas képét mutatja. Maguk a vezetők sincsenek tiszt

Aruraktárunkban rengeteg sok a

téli áru

és azt föltétlenül el kell adnunk. Erre való tekintettel elhatároztuk, hogy már

karácsony előtt legolcsóbb, maldnem áron

árusítunk. Ezt igazolják alanti áraink:

ÁRJEGYZÉK:

Hölgyeknek:

Téli kötöttkabát,	60, 85, 100, 120
Téli kötött kabát finom gyapju	200, 230, 250
Téli kötött nadrág	55, 66, 75, 85
Téli harisnya	18, 24, 28, 42, 59
Téli kesztyű	29, 39, 45, 59
Téli gyapjusál	38, 45, 59

Gyermekeknek:

Téli kabátka	45, 50, 60, 75
Téli kabátka, finom gyapju	125, 150, 175
Téli nadrág	19, 23, 33, 45, 55
Téli harisnya	9, 11, 15, 19
Téli kesztyű	24, 39, 45, 49
Téli sál	18, 26, 32, 45

Férjiaknak:

Téli mellény és pulover	98, 120, 195, 210,
Téli flanell alsóruha	110, 130, 145
Téli harisnya	16, 19, 22, 24, 26
Téli sportharisnya és stucni	26, 39, 45, 55, 75
Téli kesztyű	29, 39, 49

Ingek, gallérok, nyakkendők, zsebkendők, nadrág és harisnyataratok, sálak, barették, sapkák, bokavédők, siruhák, Be-Bé cikkek, bokaharisnya, kezes-lábas gyermektrikó.

ELBE Harisnyaház,
BRASSO, Károly király-utca (v. Kapu-
utca) 42.

Az „ECONOMIA” Hiteiroda tagja.

tában azzal: mi célja volt Maniunak levele közzétételével? Mihalache egyébként már elküldte válaszát, melyről a párt hivatalosa azt írja, hogy alkalmas lesz bizonyos dolgok leszögezésére. Arról is szó volt, hogy a nemzeti-parasztpárt elnöke a lapokkal is közölni fogja levele tartalmát, utóbb azonban elállott szándékától.

A nemzeti-parasztpárti képviselők és szenátorok péntek esti megbeszélése kapcsán Maniu a pártklub egyik különszobájában két órán át tárgyalt Mihalacheval. Egyes nemzeti-parasztpárti politikusok tudni vélik, hogy a tanácskozás során több jelentős kérdésben megegyezés jött létre a két vezető politikus között. Hangoztatják, hogy az ellentétek nem olyan természetűek, hogy azokat kölcsönös engedékenységgel át ne lehetne hidalni. Hivatkoznak arra, hogy a kamara legutolsó ülésén Maniu élénken megtapsolta Mihalache és Lupu beszédét.

Az optimista vélemények dacára tény az, hogy az új formában jelentkező Maniu-ügy komoly fejtörést okoz a párt vezetőségének. Bár Maniu leveléből kétségtelenül kiténik, hogy az erdélyi politikus a párt hű katonájának tekinti magát s következőképpen aláveti magát az állandó bizottság döntésének, a levél másik kitétele egyéni akciót helyez kilátásba, melynek bevezetése volt a kérdéses beszéd sokszorosítása és a fővárosi lapokhoz való eljuttatása.

Most már csak az a kérdés:

meddig tudja Mihalache féken tartani azokat az eseményeket, melyeknek Maniu nyílt színvallása folytán számtalan be kell következniük.

Amint mai jelentéseinkből kiténik, a párt elnöke elhalasztotta az állandó bizottság szombat délutánra összehívott ülését, ugyanakkor a vezetőség több tagját lebeszélte arról, hogy hivatalos formában szőnyegre hozzák a Maniu problémát mindaddig, amíg Maniu nem válaszolt a hozzá intézett levélre.

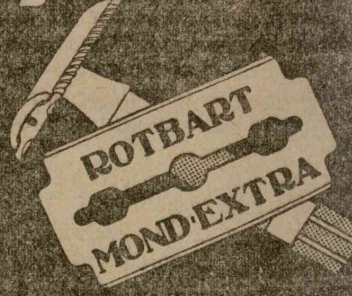
Mihalache fáradozásai előre láthatólag csődöt mondanak. Amint az Adeverul írja, Vajda hivei el vannak határozva arra, hogy az állandó bizottság legközelebbi ülésén magyarázatot kérnek Maniutól, ugy a levél, mint a beszéd tartalmára vonatkozólag. Állítólag Lupu is ez a véleményen van s csak Mihalache erőlyes közbelépésére állt el attól, hogy az ügyet már a tegnapi ülésen szóvátegya

A 60 ÉVES ROBESPIERRE

A Lupta szerint Maniu magatartása véglegesen kizárja a párt egységének helyreállítására vonatkozó kísérletek sikerét. Az ellentétek újból kimélyültek egyes vezetőségi tagok között.

A Viitorul szokatlanul éles támadást intéz Maniu ellen. Azt írja, hogy Maniu a Skoda-panama elsimítása és Boila Romulusz megmentése érdekében állt ki szemt a porondra. Bizonyos alkotmányos kérdések hangoztatásával tévutra akarja vezetni a közvéleményt, mely elégtételt

Jól
megborotválkozva

jókedvű!

és szigorú büntetést követel a Skoda-ügy bűnöseire.

Romániának — állapítja meg a kormány felhivatalosa — *nincs alkotmányos problémája.*

A nemzeti-parasztpártnak kötelessége magyarazattal szolgálni: mit ért ezalatt a kifejezés alatt? A Skoda-botrányt egyébként nem lehet elfojtani semmilyen mesterkedéssel s Boila Romuluszt a világ egyetlen „alkotmányos problémája” sem mentheti meg a büntetéstől. Ha Maniu 60 éves korában mellőzött Robespierre-nek képzeletét és ennek megfelelően különböző akciókba kezd, ez az ő dolga. Az ország azonban tisztán akar látni a Skoda-ügyben s Maniu keservesen fog csalódni. „ha azt hiszi, hogy hadmozdulatai és zsarolásai bárkit is megtévesztettek”.

Az A.B.C. úgy vélekedik, hogy Maniu akciója nagy meglepetésekhez vezethet.

KOLOZSVARRA KÜLDTEK A BOILA-IRATCSOMÓT

Másik cikkében a lap közli, hogy a parlament vizsgálóbizottság egyik irat-

csomóját, mely a Boila szerepére vonatkozó okmányokat és vallomásokat tartalmazza, áttették a kolozsvári törvényszékhez. Az ügyet Moldovan Viktor beszercei képviselő szóváteszi a kamarában és magyarazatot fog kérni a kormánytól: mi tette szükségessé ezt az intézkedést, melyet a nemzeti-parasztpárt különösen sérelmez, miután a parlament még nem szavazta meg a Skoda-jelentést.

A Tara Noastra természetesen tartja, hogy a cenzura megakadályozta Maniu beszédének közzétételét. Egyes politikusok bizonyos kérdéseket azért akarnak napirendre tűzni, hogy egyéni érdemeiket fitogtathassák. Le kell már egyszer szögezni — írja a lap —, hogy az uralkodó hazatérése nem képezheti politikai viták tárgyát.

A restauráció az események természetes kialakulása folytán következett be,

visszajövele alkalmával pedig Károly herceg mellett volt az egész ország, akinek trónra lépése életszükséglet volt Románia részére. Visszautasítja Maniu „mesterkedéseit” és azokat a Skoda-üggyel hozza kapcsolatba.

RICHARD HUDNUT készítmény, a minőség bizonyítéka

A híres kozmetika gyár: Richard Hudnut a most kezdődő szezon elején ajánlja három arckrémét, amelyet New-York, Páris, London szakértő hölgyei használnak. A Cleansing Cream Richard Hudnut Three Flowers az arcbőr tisztítására, este, lefekvés előtt, vagy bármikor, amikor az arcbőrt meg kell tisztítani, a Skin & Tissue Cream Richard Hudnut Three Flowers az arcbőr táplálására és a bőrszövetek megerősítésére, ugyancsak este és a Vanishing Cream Richard Hudnut Three Flowers finom arcbőr elérésére és abból a célból, hogy a puder jól tartson, mindig a puder használata előtt.

- E krémek kaphatók egy légegyekben, mint tubusokban.
- A Richard Hudnut Three Flowers puder ugyancsak hathatós segítődjára a Nyugat ünnepeit szépségeinek.

**RICHARD HUDNUT
THREE FLOWERS
ARCKRÉMEK**

Jorga éles támadása Maniu ellen

A szenátusban elsőnek Jorga szólal fel. Bejelenti, hogy a kolozsvári Romania Noua azt írta róla, hogy Maniu budapesti és azutáni szereplésével foglalkozó könyvéért 800 ezer lejt kapott a kormánytól. Kérdezi Titeanu belügyi alminisztert: hogyan engedhette meg ennek a rágalmozó cikknek a közzétételét?

Titeanu tiltakozik a Romania Noua vádjai ellen. Kijelenti, hogy Jorgát sokkal jelentősebb személyiségnek tartja, semmint hogy becsületét érinthetné az ilyen légből kapott és nyilván politikai célt szolgáló hírlapi közlemények.

Purcareanu (többségi) a szenátus tiszteletét és megbecsülését tolmácsolja Jorgának.

Gafencu (nemzeti-parasztpárti) érthetetlennek tartja, hogy Jorga olyan kiméletlenül támadja egy idő óta Maniut. Szerinte Maniunak az országrészek egyesítése körül volt olyan fontos történelmi szerepe, mint Jorgának. Ami a könyvben idézett budapesti parlamenti beszédekkel illeti, ne feledje Jorga, hogy Maniu nem a román parlamentben beszélt és így mondanivalóját olyan formába kellett öntenie, ami ma talán érthetetlen, de akkor a helyzet kényszerűsége így kívánta.

Jorga kétségbevonja, hogy Maniunak történelmi szerepe lett volna az 1918-iki eseményekben. Méltatlanul jutott ehhez a hamis nimbuszhoz, mely ma egyes körök megítélése szerint személyét övezi. Maniu gunyt üzött mindegyikből és ma gunyt üz saját pártjaveiből is. Kijelenti, hogy vagyona felét annak ajándékozta, aki bebizonyítja, hogy a kormánytól pénzt kapott. Egyben bejelenti, hogy kéri önmagával szemben a vagyonok ellenőrzéséről szóló törvény alkalmazását. Végül hangoztatja, hogy Maniu nem sokkalig fogja boldogítani a nemzeti-parasztpártot.

Izgalmak a kamarában

A kamara mai ülésén Constantinescu Bordenj (georgista) képviselő mondta el nagy érdeklődéssel várt felirati beszédét. Felszólalását Tatarescu személye ellen intézett éles támadással kezdte. A miniszterelnök, szerinte, nem tartja tiszteletben a liberális tradíciókat, amelyeket már kinevezésekor megszegett.

Beszéde további során megkérdezi Jamandi minisztert: milyen jogvédelmi források fölött rendelkezik, hogy egyszerre három gépkocsit tarthat?

A képviselő szavaira nagy botrányt kelt. A többségi padokból többen fel akarnak rohanni a szöszökre. A háznapok nehezen rendet teremtenek.

Jamandi: Egy kérdéssel válaszolok Bordenj képviselő ur személyemet érintő szíves érdeklődésére. Hogyan eszterelte be a georgista párt elnöke francia bankra azt az összeget, amelyet egy ia-

gatlan eladása folytán bevételezett.

Ujból hatalmas botrány keletkezik. A georgista képviselők a padokat verik. A szónok védelmére több cuzista képviselő rohan az emelvényre. Az elnök kénytelen az ülést pár percre felfüggeszteni. Az ülés megnyitása után Bordenj befe-

jezi beszédét. Utána Berbereanu (többségi) szólal fel, aki a többség bizalmát tolmácsolja a kormány és a miniszterelnök iránt.

Titulescu tiszteletére a kormány diszvacsorát rendez, melyre hírek szerint meghívta az ellenzéki pártok vezéreit is.

Halálra ítélték 27 ukrán ellenforradalmárt

Moszkva, december 16

Szovjetukrajna legfelsőbb haditörvény-széke tegnap hozott ítéletet 27 ukrán intellektuel pörében, akiket ellenforra-

dalmi tevékenységgel vádoltak.

A forradalmi haditörvényesek mind a 27 vádlottat halálra ítélték. Kivégzésükről még nem érkezett jelentés.

December 15-16

4 és fél százalékra csökkentették a hivatalos kamatlábat

Bukarest, december 16

A Nemzeti Bank igazgatósága a pénzügyminiszterrel egyetértésben a hivatalos kamatlábat 6-ról négy és fél százalékra a lombard jutalékot pedig 7-ről 5 és fél százalékra szállította le. A határozat december 15-én lépett érvénybe.

A hivatalos kamatláb leszállításával a magánkamát is csökkenteni fog, mert a törvény értelmében a magánkamát csak 5 százalékkal lehet magasabb, mint a jegybanké.

A Banca Nationala határozata a pénzforgalom felelőnkítését célozza. Az Adeverul úgy tudja, hogy Dimitrescu bank-

kormányzó utasítani fogja a nagybankokat, hogy a hitelre szorulókkal szemben megértést tanúsítsanak és a törvényes kereteket túlhaladó mértékben is csökkentsék a kamatlábat.

Más jelentésünk szerint a bankkormányzó felhívása következtében a Creditul Industrial az ipari kölcsönök kamatját másfél százalékkal leszállította.

A jegybank igazgatóságában arról is tanácskozások folynak, hogy a lej fedezetét 35 százalékról 25-re csökkentsék. A pénzügyminiszter még eddig nem adta hozzájárulását a nagyjelentőségű újítás megvalósításához.

Két megmozdulás Nagyváradon

A munkásokat és gyárosokat egyaránt sújtja az új kontingentálási rendelet

Nagyvárad, december 16.

Munkások és munkaadók panaszkodtak és tiltakoztak Nagyváradon a kontingentálási rendszer ferdesége miatt.

Nagyvárad textilüzemeiben jelenleg kétszáz munkásnak nem tudnak kenyeret adni, mert három hónap óta vesztegel a vámnál a nyersanyag. Ennek a kétszáz munkanélküli munkásnak küldöttsége szombaton kereste fel a munkaügyi felügyelőt és megkérték, hogy járjon közbe Bukarestben a vámnál feltorlódtott

nyersanyag felszabadításáért, mert a legnagyobb nyomoruságnak néznek elébe a telen. A munkaügyi felügyelő megnyugtatta a küldöttséget és nyomban telefonon hívta fel a munkaügyi minisztériumot, ahol megígérték, hogy közbenjárnak a kérdéses nyersanyag behozatali engedélynek kiadásáért.

Az UGIR, a gyáripárosok szövetségének nagyvárad tagozata is gyűlést tartott szombaton, melyen felpanaszolták a kontingentálás ferdeségeit, melyek nagyon megnehezítik a termelést.

Az új holland követ átadta az uralkodónak megbízólevelét

Bukarest, december 16.

Az uralkodó visszaérkezett a fővárosba és szombaton délelőtt Hollandia új követét fogadta, aki átnyújtotta megbízólevelét.

Bárdossy László magyar követ meglátogatta Savel Radulescu külügyi alminisztert, Ostrovski szovjetkövet pedig Jorgánál vizitelt le, akif egyik történelmi munkája diszpéndiájával ajándékozta meg vendégét, egyben közreműködését kérte, hogy a Moszkvában maradt román történelmi értékű régiségeket a szovjet kormány mielőbb juttassa vissza.

— Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen szájjiz, homlokfájás, léz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a sok éves és ivás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul.

Lapzárta kor

KANYA ÉS ECKHARDT

szombaton délelőtt együttes kihallgatáson voltak Horthy kormányzónál s jelentést tettek a genfi határozat következményeiről. A kormányzó eredményes tevékenysége elismerésül Kánya külügyminiszternek a Signum Laudis nagy arany érdemkeresztjét, Eckhardtnak pedig az I. oszt. magyar érdemkeresztet adományozta, a mivel a „kegyelmes” címzés jár.

SCHUSCHNIGG ÉS BERGER-WALDENEGG

szombaton délelőtt Gömbös miniszterelnök társaságában meglátogattak több tanügyi intézményt s közben folytatták megbeszéléseiket. Az osztrák kancellár és külügyminiszter déli fél 1 órakor nyilatkozott a sajtónak, hangoztatva, hogy a gazdasági kapcsolatok kiépítése után most már a szoros szellemi együttműködésre került a sor Magyarország és Ausztria között. A két osztrák államférfi délután 4 óra 50 perckor kíséretével visszautazott Bécsbe.

SZABADKAN

utcát neveztek el Pál régenshercegről, valamint Titulescuról, Bencséről és Jetticsről. A régi Magyar-utca nevét Kisantant-utca-ra változtatták át.

AZ UZUNOVICS-KORMÁNY

belgrádi politikai körökben elterjedt hírek szerint már formálisan benyújtotta lemondását. Hogy utódja ki lesz, még nem tudni, de folytatni fogja az egységesítő politikát.

A BOLGÁR KORMÁNY

néhány szakasz kivételével hatályon kívül helyezte a kiviteli vámtörvény valamennyi rendelkezését.

AZ OSZTRAK-NÉMET HATÁRON

három ismeretlen fiatalember pénteken este revolverből rálőtt egy kéttagu osztrák járőrre, mielőtt az fegyverét használhatta volna. A járőr egyik tagja nyomban, másik tagja pedig szombaton délelőtt meghalt. Kétségtelen, hogy a gyilkosok Németországba szökött osztrák hitlerista legionisták voltak.

A FALU MEG A VÁROS

Sétá a révi barlangok körül, Mateiescu ur elhanyagolt birodalmában

Révi, december 16

Itt állok a Zichyék ősi birtokán, egy Mednyánszky giccsben, hatalmas hegyek alatt valami elképzeltetetlen őszi tárlatban, ködben s zöld füvekben, miket még itthagytott a tavasz Réven, egy forrás tövével.

Ez itt mind fel Feketeerdőnek s arrébb Csucsá fele legelő, szántók, erdők s pázsitok, barlangok s hegyek oldalán megfelfejtethető koru rablóbarlangokkal, mind a Zichyék birtoka volt, mérhetetlen gazdagságban és bőségben.

Azután Zichy eladta a birtokot.

Hogy miért adta el, ez megmagyarázhatatlan. El akart szakadni Erdélytől, nem akart talán tovább kontaktust tartani a földdel, ahol kisebbségi lett. Vagy talán egy gesztusért, ahogy egyik őse is meghalt párbajban, egy pillanatért, amikor így látta helyesebbnek.

Mindez a múlt s a jelen az, hogy ezek az erdők, barlangok, legelők és folyók, ez a hosszú kilométerekre elterült vadon itt minden holmijával, származékával, tartozékával Mateiescu uré most, aki megvette.

Zichy gróf a Bihoreana nagyváradi intézetnek adta el. Itt azután árverés volt és cikkezések hosszú hetekig lapokban erről az árverésről, kulisszatitkok, amik napfényre kerültek. Végeredményben a helyzet ma az, hogy Mateiescu az egyet-

len és korlátlan ur az egész Zichy birtokon, a megindított vizsgálatoknak s a régi pereknek már csak az emléke van meg.

Ez a Mateiescu egy egészen különös és érdekes karrier. Mateiescu Ploestiben volt petróleumárús és kis kocsikban hordta és tolt a petróleumot Ploesti utcáin. Ez egy egészen különös és érdekes amerikai karrier volt ott Ploestiben, ahogy előtört Mateiescu, megszédte magát s mint petróleummágnás megvette egészen pótom pénzért Zichyék révi és környéki birtokait.

Itt, ami a Mateiescu tulajdonában szálloda és barlang van, az mind elhanyagolt és elvadult. Egy szálloda, amiből kereskedői kezek ezreszeket vehetnének ki nyári és téli üdülők címén, egy barlang, ahonnan messziről jönnek idegenek, mert hire van, de megközelíteni belsejét lehetetlen, lépcsők leszakadozva életveszélyesen.

Réven, lenn a faluban, egy székely legénnyel akadok össze. Lengyel Lászlónak hívják s ugyancsak lekésté a dél-előtti vonatot, így hát együtt várjuk a délutánt. A közös sors összehoz s elbeszélgetünk. Jómagam ismerem a vidéket s székelyem kér, menjek vele, igen érdeklő a barlang, ott fön, a falu fölött s a vidék is, kalauzoljam. Még vagy öt óra van az indulásig, így hát megindulunk az uton előre...

A barlang

A barlang, a Zichy-barlang, mindjárt fenn a szálló mellett, elhanyagolt és már régen nem látogatják.

— Veszélyes bemenni, — mondja az asszony, aki férjével a téli idő alatt egy kis konyhában őrzi a hotelt és barlangot. — Azt mondják, hogy a lépcsők nagyon rongáltak, tessék vigyázni...

— Azt mondják? Hát maga mikor volt utójára benn a barlangban?

— Én soha!

— Hát mióta lakik itt a barlang mellett, hogy úgy mondjam, a barlang szájában?

— Vagy tizenöt éve kerültünk ide az urammal együtt!

Nézem az asszonyt és nem tudom, vajjon az önmegtartózkodásnak, a kíváncsiság hősi legyőzőjének mozgó szobrát látom itt, az alacsony konyhában, avagy a cinizmus és közömbösség mozgó asszonya ez itt, a karján egy gyerekkel, aki sir.

Ez egy egészen különös valami, hogy itt tizenöt éve állandóan azért jönnek ki városokból s az ország minden részéből emberek, utasok és vándorok, hogy megnézzék egy karbid lámpa sístergő fényénél a közel ezer méter hosszú s felfelé törő cseppbarlangot s akkor itt éljen valaki tizenöt évig és ne érdekelje, hogy mi van ott belül.

De székelyem lökdös, hogy menjünk s a karbid lámpa fényénél bemegyünk a barlangba.

Ez a „pokol”, ahol megyünk, így nevezte el a környék s évtizedek óta így hívják ezt a nyirkos, csuszós talajt, ami

a barlang eleje, vak sötét és ami fölött állandóan csepeg a tető. Évtizedek, esetleg századok munkája ez a barlang, amit a cseppkő egészen műveltségű faragott. Itt van a „pipás ember” s az „őreganyó”, itt van „Mohamed szakállal” és szemben a másik oldalon „Mohamed szakáll nélkül”. Csupa figura, alakzat, gondolat s vibráció s amarrébb, feljebb, ahol a mennyország kezdődne, „oltár” s mellette „angyalok”. De ide már nem lehet feljutni. Eddig is életveszélyes a közeledés a nyirkos talajon s a bizonytalan, elkorhadat falépcsőkön. Itt csak az tökéletes, ami a természet, ami ember munkája, az már elhanyagolt és veszélyes.

Székelyem megáll s bámulja a cseppket, amik kísérteties cuppanással cseppennek itt kövek tetejére s nem érti, hogy vajhatja ki csepp, ilyen mélyen s ilyen erővel a követ. S akkor ott nyomban latin közmondást idézek neki s lefordítom: A csepp kivázza a követ, nem az erő, de a gyakori hullás.

Székelyem nem érti.

— Nézze, — mondom — ez annyit jelent, hogy addig esik a csepp, lassan egy helyre, amíg csak kiváj egy darabot. Ez annyit jelent, hogy ha valami örül valakit, valami bánat, vagy valami szomorúság, úgy lassan elpusztítja.

— Így értem már, — nevet fel székelyem — így igen. Éppen úgy, mint a szomszédom szegény, akit mindig csak igen nyuz a felesége, mindennap nyuzza, amíg egy napon egészen lenyuzza a bőrért...

Igazi nevek és elképzelt életek

A cseppkőbarlang rendkívüli és csodás természeti tüneményét így végre társam tökéletesen érti s megindulunk vissza az uton, lassan, csuszálva.

De künn, a szabad levegőn megcsap a december hideg szele, odabenn a barlangolásban egészen megszoktuk a meleg, állott levegőt. Künn egészen csupasz sziklák fogadnak s rajtuk nevek, amiket kirándulásaik során tulajdonosuk fontosnak vélt lejegyezni. Milyen furcsák, különösök ezek az idegen nevek, amiknek tulajdonosát nem látom, csak a történetüket képzelem el itt, egy tünt nyár után, ami elment.

Elképzelem — például — ezt a boldog Dobroszky Lajost, aki itt járhatott ezzel a még boldogabb Darza Máriával. Akik itt kirándulva, egy nagyszerű napot tölthettek a folyó s a hegyek pom-

pázó virulásában, akik itt mindent megkaphattak a természettől s nyilván egymástól is, amit vártak s akkor kéjük s pompájuk legtetőjén még felírták itt, egy szürke sziklára a nevüket, amit bekeregettek egy egészen túlméretezett szivbe, ami a természetben nem is létezik s ami csak egy ilyen Dobroszky Lajosnak és egy ilyen boldog Draza Máriának adatott meg, Réven, egy kitűnő nyáron, a nap-sütésben. Még elemezném a felírt neveket, egy-egy kanyarulatban a legérdekesebb s legeredetibb grafológiát művelném, még érdekelne Baba Ilie is, sőt Szabó Lajos és Vender Péter urak is, akik mind itt nyüzögnek a sziklára írva, de székelyem, kit roppant érdekel az idegen táj, tovább unszol, még sok minden érdeklő.

Az uton még végig magas hegycsucs-

sziklák s kötőbők között visz el az ut. Társamat nagyon érdeklő egy-egy csucson porladó rablóvár története, amivel — sajnos — nem szolgálhatok. De a barlangoknál, ami errefelé van vagy tizenkét darab, megáll és kér, ne siessünk. — Nézzük meg, mi van odabenn.

Városi ijedtségemmel nyomban igen udvarias vagyok s előre tessékelem, csak menjem. Nem tudom, medve, vagy farkas nem jár-e erre s találkozni vele így csupasz kézzel, igen kellemetlen volna.

Társam azonban elmondja, miközben a barlangokat másszuk s olykor visszacsuszunk törmelék kövek tetején, hogy nem kell félni.

S nyomban ki is oktat.

MEDVE A TEHÉN HÁTÁN

— Például, ha farkas jön, attól csak havas idő esetén kell félni. A farkas ilyenkor ugyanis megáll, egy ideig környékezi az embert s azután hátsó lábával felszórja a havat a szemébe s úgy támad. A leghelyesebb mindjárt a nyakát elkapni. A torkát egyetlen mozdulattal a medvének is, meg a farkasnak is. Egyik kézzel elkapni a torkát, a másikkal belelyulni a nyelve alá, akkor azután a lépét rugni és nem kell félni semmitől...

Egy álláshalmozó, aki most munkásnak nevezte ki magát

Damboianu Izidor szatmári alpolgármester ismét beszéltet magáról

Szatmár, december 16.

Hyessmi sem volt még: egy álláshalmozó köztisztviselő legujabb állásaként — munkásnak nevezte ki magát!

Damboianu Izidor, Szatmár alpolgármestere, az Unio vagonyár főkönyvelője, egyben a munkásbiztosító pénztár igazgatója is. Ebben a minőségében összehívta a munkásbiztosító pénztár tagjainak gyűlését, hogy döntsenek a bukaresti országos gyűlésre küldendő megbízottak személyéről.

A gyűlésen hatalmas botrány tört ki, mert Damboianu ur saját magát jelölte ki, mint kiküldöttet, a munkaadók részéről pedig Sulutiu mérnököt, az Unio-gyár főmérnökét, kamarai képviselőt

Azután elmagyarázza, hogy a farkasokat jobban elijeszti a láncsörgetés vagy a fény, mint a legkitűnőbb puska...

Igy haladunk előre az állomás felé, mert esteledik. Még azután egy történetet mesél, ami mult téven történt Sepsi-szentgyörgyön. Egy medve ugrott rá egy tehénre odakünn, legelés közben. De a medve karma annyira beleragadt a húsbába, hogy nem tudta kiszakítani, így azután a tehén, ahogy ijedtében beszaladt a faluba, ott hozta a hátán a medvét, amit ott lőttek le a tehén hátán.

Legényem igen belejön a történetekbe. Egy-egy után, ahogy medve hallgatom, csak nevet ő is, de erősetti igazát.

Már egészen beesteledik, mikor az állomáshoz érünk. Vége az egész délutánnak s még csak egy kopár szikla tetején egy gyenge kis fiatal fanövendék jut eszembe, amelyik olyan furcsán állott ott fenn a hidegben, mint kopasz ember fején néhány felborzolt hajszál.

Az állomáson tul valami füstös fény ég s csekélek legelnek a tűz körül.

Mit fogok csinálni — gondolom — ezzel a sok tudással, amivel székelyem kioktatott. Hol fogom felhasználni a farkasok és medvék támadásának esetére szerzett tapasztalatomat, ott benn a városban, ahol hátulról s kiszámíthatatlan módon ernek a támadások. Be jó lenne mindig csak vadállatok támadásaitól tartani s be jó lenne nem visszamenni abba a rohanó nyüzsgésbe, abba a kapkodó, kiszámíthatatlan rohanásba, amit a közigazgatás olyan egyszerű, rövid szóval nevezett el; Város.

Gábor István.

A bíróság mond'a:

Jogtalan a cenzura az ostromállapot-mentes területeken

Az alkotmány-biztosította sajtószabadságot csak az ostromállapottal lehet korlátozni, — mondta ki ítéletében a nagykarolyi bíróság

„Vannak még bírák...” — ujabban ugyan aligha Potsdamban, hanem akár hisszük, akár nem — Nagykarolyban. Egy Stoia nevű ottani járásbíró ugyanis nagyszerű, méltánylásra érdemes logikával és indokolással kimondotta, hogy mindazon helységeken, ahol nincs ostromállapot, alkotmányellenes s következőképpen hatálytalan a cenzura.

Ennek a helyénvaló, időszerű és üdvös bírósági ítéletnek az az előzménye, hogy a nagykarolyi rendőrkezes cenzurára utasította az ottani román hetilapot. A lap szerkesztője megtagadta a rendőri parancs teljesítését, amiért a buzgó kezes-tör eljárást indított ellene. Az ügy Stoia bíró elé került, aki szó szerint ezt az ítéletet hozta:

„Traistaru ur ellen az a vád, hogy megszegte a cenzurát elrendelő minisztertanácsi határozatot

Tekintettel arra, hogy az 1933 december 30-iki 1544. számú és az ostromállapot életbe lépésétől szóló minisztertanácsi határozat Nagykaroly városára nem vonatkozik, tekintettel arra, hogy az alkotmány által biztosított sajtószab-

ajánlotta.

A munkások megdöbbenéssel fogadták az igazgató előterjesztését, mert nem tudták, hogyan képviseli a munkások ezreit az álláshalmozó alpolgármester és hogyan lehet munkaadó az, aki maga is alkalmazott. Damboianu Izidor mikor látta, hogy javaslatát leszavazzák, pucsszerűen félbeszakította a szavazást és újat kezdetett. A második szavazáson, miután közben sokan eltávoztak, végül mégis csak öt küldöttet ki munkásmegbízottnak, Sulutiu és Berla Ilies Carol képviselő egyforma szavazatot kaptak, nehogy a miniszter dönt majd, ki képviseli a szatmári munkaadókat az országos gyűlésen.

badság csak törvény által létesített ostromállapottal korlátozható, tekintettel végül arra, hogy a fentebb idézett minisztertanácsi határozat Nagykarolyra vonatkozólag nem léptette életbe az ostromállapotot s ennél fogva az alkotmány értelmében a cenzura sem léptethető életbe.

A bíróság felmenti a vádlottat a vád és annak következményei alól.

Tehát: a cenzura csak ott jogosult, ahol ostromállapot is van. Ennek ellenére a különböző hatóságok másutt is gyakorolják, vagy igyekeznek gyakorolni, hivatkozva arra, hogy a minisztertanácsi határozat a cenzurát az egész ország területére rendelte el. Amint azonban a nagykarolyi bíró világosan kifejté felmentő ítéletében, a minisztertanácsi határozatnak ez a része alkotmányellenes, azaz hatálytalan. Ilyképpen jogtalan és törvénytelen, ha a hatóságok olyan helységeken, falvakban és városokban cenzurázzák a sajtótermékeket, amelyekre nézve a kormány a mult év végén nem rendelte el az ostromállapotot.

Hitler különvonata elütött egy autóbust

13 halott, 4 halálos és 3 könnyebb sebesült

Berlin, december 16

A Bréma és Werden közötti vasúti vonalszakaszon irtózatosszerű szerencsétlen baleset történt. Langwedel és Kirchhelinteln állomások között, Brémától mindössze 15 kilométernyire,

a Berlinbe visszatérő Hitler birodalmi vezér különvonata elütött egy társas gépkocsit,

amely 20 utassal Brémából Werdenbe tartott.

A robogó expresszvonat pozdoriájává zúdította az autóbust, amelynek utasai közül 13 szörnyethalt, 4 súlyosan megsebesült, 3 pedig könnyebb sérülésekkel uszta meg a katasztrófát.

A különvonat rövid késéssel folytatta útját.

A szerencsétlenséget, a vizsgálat meg-

állapítása szerint az okozta, hogy a nagy sebességgel haladó autóbust a sűrű ködben nekirohant a leeresztett sorompónak s éppen abban a pillanatban ért a vasúti pályára, amikor a száguldó különvonat odaért. A rohanó lokomotív még néhány száz méteren át görgette maga előtt az autóbust és utasait.

Amikor a vonat megállt, az utasok egy része kiözönlött a szerencsétlenség színhelyére és első segélyben részesítette a sebesülteket.

Bár a kiadott hivatalos jelentés ezt nem említi, kétségtelen, hogy a társas gépkocsit az a különvonat gázolta el, amelyen Hitler és kormánya több tagja visszatérőben volt Brémából, ahol résztvett a Scharnhorst nevű nagy gőzhajó vízrebocsátási ünnepélyén.

Forgalomba helyezték a bécs-budapesti sínzeppelint,

amely 2 óra 58 perc alatt teszi meg
a két főváros közötti utat

Budapest, december 16

Az Árpád nevű első magyar sínzeppelint szombaton este kezdte meg rendszeres közlekedését a magyar és osztrák főváros között, miután a próbatételek teljesen kelégitő eredménnyel jártak. Az Árpád a Budapest és Bécs közötti 260 kilométeres utat

2 óra 58 perc alatt teszi meg.

A vonat utközben sehol sem áll meg, minthogy a vámvizsgálatot is csak Bécsben és Budapesten eszközölik.

A Bécs-Budapest közötti villámvonat forgalomba helyezése gyakorlatilag ebben a vonatkozásban is aláhuzza a magyar-osztrák kapcsolatok jelentőségét, amelyet a két ország államférfiai éppen most hangoztatnak ünnepélyesen a magyar fővárosban.

Két elszánt betörő sirlalmas szökési kísérlete Nagyváradon

Az egyik autóra akart felugrani, de véresen terült el a kövezeten,
a másikat az üldöző detektív golyója terítette le

Nagyvárad, december 16

Vérfigyasztó jelenetek szemtanúi voltak a járőrök szombat délután négy órakor a központi rendőrség épülete előtt.

Már régóta nyomoz a rendőrség a szorosan dolgozó trafikosztogató betörők után. Szombaton két detektív munkája végre eredményes volt.

Elfogták Drefán György és Farkas György ismert betörőket, amint éppen egyik trafik kifosztását készítették elő.

A betörőket elindították a rendőrség felé. A két detektív két oldalt haladt. A

mikor a rendőrség épülete elé érkeztek, Farkas kiugrott örzői kezei közül és egy éppen arra haladó belényesi jelzésű autóra akart hátulról felkapaszkodni.

Az ugrás nem sikerült, Farkas fejére zuhant és vérző fejjel terült el az utca kövezetén.

A második betörő az így keletkezett zavart akarta kihasználni és a Körösi-utca irányába

futásnak eredt, mire egyik detektív utána lőtt revolverével: a golyó talált, a betörő forgószékét roncsolta szét.

Mindkettőjük sérülése olyan súlyos, hogy rakkórházba szállították a sikertelen szökés hőseit.

A nagybányai különös kisajátítások legújabb fordulata

A járásbíró sem irkálhat önkényesen a telekkönyvbe

Nagybánya, december 16.

Ugy látszik Talpos Alexandru járásbíró nem elégedett meg azzal a hírnévvvel, amelyet a festőkolónia szerzett Nagybanának. Talposnak több kellett. Valami, amiről az egész országban beszéljenek. Hát ez sikerült is neki. Olyan csinos kis hatásköri tullépést remekelt, hogy ebben a pillanatban az igazságügyminisztérium kiküldöttje vizsgálja az ügyet.

Néhány héttel ezelőtt körlevelet kaptak a nagybányai tisztviselők. Talpos Alexandru felszólítását, melyben a jogszolgáltatás alsó foku fórumának bírāja bejelenti, hogy:

akciót indít, hogy a köztisztviselők házhelyhez jussanak és ezért mindazok, akik jogosultnak érzik magukat, jelentsek be igényüket.

A derek köztisztviselők rohantak is a bejelentéssel. Ugy, hogy mire a jelentkezési határidő lejárt, 140 köztisztviselő érezte magát reménybeli házhelytulajdonosnak. Igen ám, de Talpos Alexandru járásbíró megrostálta a jelentkezőket. Huszat törölt a listáról és csak 120 tisztviselő jogosultságát ismerte el.

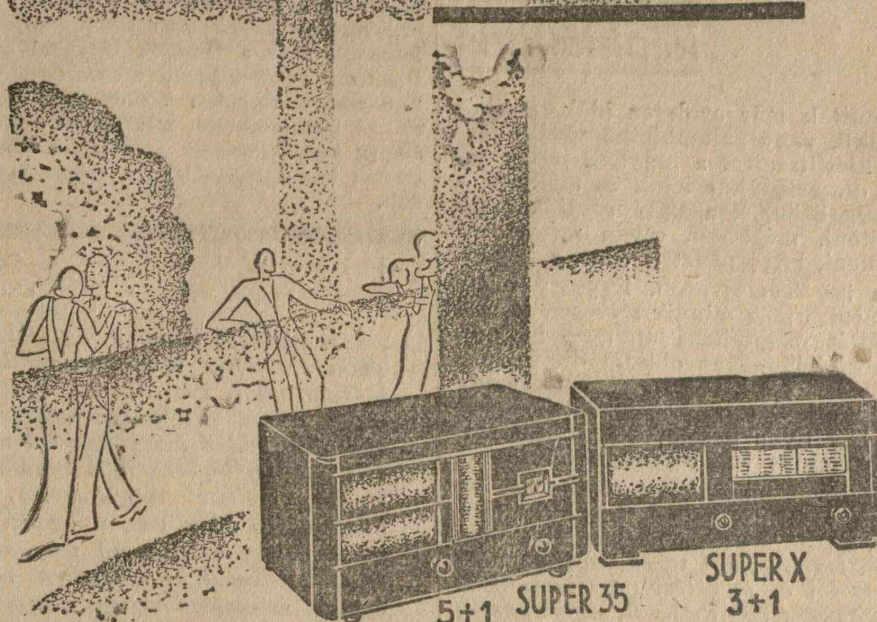
Most következik a dolog hajmeresztő része. A járásbíró — mint telekkönyvi hatóság —

egyszerűen értesítette a várost, hogy a nagybányai festők által annyiszor megfestett Klastrom-élet és több magán-személy telkét kisajátította és megejtve a telekosztást, az illető köztisztviselők nevére a telekkönyvben is előjegyezte a tulajdon jogot.

Nagybánya városánál nagy megdöbbenéssel fogadták az önkényes és minden jogalapot nélkülöző intézkedést. Nyomban perrel támadták meg az illetéktelenül eszközölt kisajátítás telekkönyvi előjegyzését. A város fellebbezéséhez csatlakoztak a magánosok is. Addig azonban többen a kisajátítástól való félelmükben potom áron tudtak ingallanaikon. A szatmári törvényszék most foglalkozott az ügygel és elrendelte a telekkönyvi előjegyzések törlését.

A város ugyanakkor az igazságügyminisztérium feljelentette a járásbírókat. Az igazságügyminisztérium Erdős Ferenc törvényszéki elnököt küldötte ki a nagy feltűnést keltett ügy kivizsgálására.

OKTODA-SUPER
1935
20-2000m.

SZELEKTIVITÁSA TÖKÉLETES-
SKÁLÁJA NAGYMÉRETŰ ÉS ÁTTEKINTHETŐ-
TÖKÉLETES FADINGKIEGYENLÍTÉS-ELEKTRO-
DINAMIKUS HANGSZORÓ-HANGSZINEZETE KELLEMES
KIÁLLITÁSA FÉNYŰZŐ

Standard-rádió

Brassói elárusítóhelyek: S. Braun,
Robert Roß utódai.

Nagyváradon 50 banival megdrágult a kenyér

A hatóság rendszabályra készül az árdrágító
pék- és malomkartell ellen

Nagyvárad, december 16

Ötven banival emelkedett a kenyér ára Nagyváradon, mert a pékek és malomok szigorú kartellbe léptek. Szerződésük magas kárpénzt köt ki arra az esetre, ha valamelyik megszegné a megegyezést és így Nagyvárad egész területén megdrágult a kenyér.

A város lakosságának körében nagy nyugtalanságot keltett az áremelés. Az időközi bizottság ülésén Jivulescu tanácsos szóvá is tette a kérdést és kijelen-

tette, hogy a kenyér árának emelése annál inkább is indokolatlan, mert a buza ára egyre esik.

Mosoiu időközi bizottsági elnök bejelentette, a megyefőnöktől érélyes hangú táviratot kapott, hogy lépjen fel az árdrágítással szemben. Az időközi bizottság megkísérli, hogy békés uton bírja engedékenységre a kartellt, de ha ez nem sikerül, a minisztériumtól kérnek engedélyt az ármaximálásra, hogy megvédjék a lakosság érdekeit.

Felmentő ítélet egy különös valuta- csempészési ügyben

Máramarosziget, december 16.

Érdekes valutacsempészési ügyben hozott felmentő ítéletet a máramaroszigeti törvényszék Vreto-Botos-tanácsa.

Imlauer Sándor szlatinai illetőségű csehszlovák állampolgár Palesztinába készült kivándorolni és ismerősei tanácsára egy bukaresti hajóstársasághoz fordult, a mely kivándorlási utlevelek kijárásával is foglalkozik. A hajóstársaság hajlandónak is mutatkozott, hogy a szükséges iratokat megszerelje, amelyek a kivándorláshoz szükségesek, de egyben értesítette Imlauert, hogy ezügyben személyesen kell Bukarestben jelentkeznie és letétbe helyeznie 52 ezer lejűt a felmerülő költségek fedezésére.

Imlauer le is utazott Bukarestbe és magával vitt 55 ezer lejűt, de ezt az összeget nem jelentette be a máramaroszigeti vámhivatalnál akkor, amikor az összeget Csehszlovákiából magával hozta.

Bukarestben jelentkezett is a hajóstársaság irodájában, amikor kiderült, hogy Imlauer csehszlovák állampolgár, amit a hatóstársasággal előzetesen nem közölt, úgyhogy a román hatóságok nem adhatták ki számára a kivándorlási utlevelet.

Imlauer ezek után Bukarestből visszajött Máramaroszigetre és innen akart visszatérni Csehszlovákiába. A határnál azonban a vámvizsgálat alkalmával a vámhivatal elhatározta, hogy a

Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen szájíz, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat.

az ötvenháromezer lejűt, amelyet Imlauer eredetileg Csehszlovákiából hozott magával.

A vámhivatal valutacsempészés miatt Imlauer ellen jegyzőkönyvet vett fel, a nála talált pénzösszeget elkobozta és az iratokat áttette a máramaroszigeti ügyészséghez, ahol elrendelték Imlauer előzetes letartóztatását.

Ilyen előzmények után került az ügy az itteni törvényszék Vreto-Botos bűntetőtanácsa elé. A főtárgyaláson Odovicu Joan ügyvéd, Imlauer védője azzal érvelt, hogy bűncselekményről nem lehet szó, mert a vádlott minden kétséget kizáróan nem csempészett valutát, csupán egy formalitást mulasztott el, amikor nem jelentette be a román vámhivatalnál, hogy 53 ezer lejűt hozott be magával Csehszlovákiából, mert ha ezt megtette volna, úgy semmi akadály sem lehetett volna annak, hogy a kérdéses összeget Imlauer visszavigye az országból.

Mint hogy a tárgyalás folyamán kihallgatott tanúk igazolták, hogy az 53 ezer lejűt Imlauer valóban magával hozta Csehszlovákiából, a törvényszék helyi adott a védő érvelésének és Imlauert felmentette a valutacsempészés vádjáról.

Az ügyész a felmentő ítélet ellen fellebbezést nem jelentett be, úgyhogy az jogerőre emelkedett.

HIREK

Temesvári képiállítás

Elmúltak már azok az idők, amikor lánglelkű, vagy galamblelkű vidéki piktorok kiállításairól a helybeli lapok rajongó dicsériádként irtak és amikor a közönség özönlött a szép iránti vágyait kielégíteni, méghozzá olyan mértékben kielégíteni, hogy pénzt is adott a képért.

Nem így Temesváron. Egy-egy helybeli kartárs még mindig szívesen írja le a kiállítás megnyitása után, — ha szépen megkérjük — az obligát dicsériádként és az is előfordul, hogy egy-egy kemény szívű kereskedőt vagy igazgatót be lehet csalni egy ilyen ugynevezett kiállításra. Esetleg meg is vesz egy képet.

Jellemző azonban, hogy gondterhes világunkban mégis vannak bizonyos művészek, akik sikereket érnek el. Nem annyira festési, mint talán inkább szemfényvesztési és szédítési művészetükkel. Ez törvényszerűen azoknak sikerül csak, akik festeni egyáltalán nem tudnak, de szédíteni aztán annál jobban. Ezzel szemben azonban minden városban megbújik embertársaitól megcsömörölve egy-egy tényleges művész, aki annak örül, ha nem kell emberrel találkoznia, de akivel a nagydémü közönség sem kíván találkozni, mert hiszen „ma anynyi gondja van az embernek, oh...”. A nagydémü közönség a művész ural nem kíván találkozni, mert vásárolni nincs módjában. Ha ellenben megjelenik a láthatáron valami vándor piktorok, aki a nagyságos asszonynak mélyen a szemébe néz és a doktor, a mérnök, az igazgató, vagy elnök urnak a hasába lyukat beszél, megtörik a kérelhetetlenség zománca a szíven és a repedéseken kicsurran valamely képért néhány száz vagy néhány ezer lej...

Míndzt pedig csak azért mondom el, mert nagy hire jár a városban egy „festőprofesszornak”, akinek kérésére egy-egy kartárs a közönséget félrevezető és magasztaló kiállítási bírálatot irt.

Mélyen erkölcsstelen és lealázó cselekedetnek érzem ezt némely kartársaim részéről, mert ahogyan belepek erre a kiállításra, halk borzadály fut hátamon végig, hogy mit merészelnék egyéb foglalkozás hijján holmi képmázoló művészetként a közönség szemébe el bocsátani.

Miután végig nézem a huszonöt képet és látom a „görög királynő portréját” és anxi után a „perza vásárt” s egyebet, megállapítottam, hogy ez a „művész” még levelezőlapról is rosszul másol. És miután megállapítottam, hogy egy hét óta, amióta kiállítása nyitva van, 16 ezer lejért adott el. Megszólítottam ezt a köklert, aki elmondja magáról villámsebesséssel összes sikereit és, hogy Varsóban az akadémián volt tanár, — amit kijelentem, nem hiszek el úgy, mint kartársaim, akik róla dicsériádként zengtek.

A szókratát derekán végre menekülésbe kezdek, amikor az ajtóban megkérdi a „tanár ur”: — Foglalkozik művészettel?

Az ajtóból visszafordulok és villámgyorsan elhatározom, hogy meglegem a „tanár urat” a következő hárijánosi állítással: „Igen uram, művésztörténetet tanultam Wölflinnél, Zürichben, de Berlinben is foglalkoztam hasonlókkal és Párisban és egyebütt is. Alászolgája!

A bőbeszédű levelezőlap-másoló hirtelen nyel egyet és szájahez kapva, mond valamit, ami úgy félfüllel elkapva, úgy hangzik, hogy: — „Ajvó...”

Elszomorodva és irtózáttal sietek az utcán és elgondolom, hogy egy jobb izlésűnek hitt bankigazgató 7 ezerért vásárolt ettől a... nem tudom minek nevezem. De él itt a városban egy tehetséges és nagy piktor, Podlipny Gyula, aki moziplakát festéssel keresi napi kenyerét. És van Kolozsvárt egy Szolnay Sándor nevű festő, akinek még a moziplakát könyör-adománya sem jut. És eszembe jut a fiatal Leon Alex, aki eből a kétségbeesésből Prágába menekült és néhány nap előtt a következőket írta egy levelezőlapra: „...itt éppen olyan tiszteletreméltóan sötétféjük az emberek, mint odahaza és az éhezés itt is az otthoni recept szerint folyik, még otthon megtanultam a kárpitós mesterséget. úgy

— Vásár utáni háború súlyos sebesültekkel. Tudósítónk jelenti: Parázs verekedés színhelye volt az Eleds melletti Kóalja. Az eledsi vásárra a szomszéd falvakból is nagy embertömeg özönlött be és mint minden vásár alkalmával, most is a falusiak egy kissé berugott állapotban tértek haza falujukba. Egy csoport kóaljai ember hazafelé tartott, amikor a falu határában egy 50 főből álló, botokkal felszerelt embercsoport állta el az útjukat. Szóváltás keletkezett, mire a támadók botokkal ütlegelni kezdték a békésen hazatérő csoportot. A hazatérő csoport majdnem minden tagja megsebesült. A legsúlyosabban Stef Teodor sérült meg, akinek késsel levágták az orrát, a lábszárába szintén késsel beledöftek. A nyomozás megindult.

Körülbelül három hónappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy Sepsiszentgyörgyön Tutuianu Ioan gazdasági tanácsos szerkesztése alatt egy új román nyelvű hetilap indult meg Neamul Nostru cím alatt s azzal a céllal, hogy az elmagyarosodott székelyeket visszaedesse a románság kebelébe. Legújabb számában van egy cikk, abból idézzük ezt a néhány mondatot. „Sepsiszentgyörgy központjában, alig néhány lépésnyire a rendőrségtől és az ügyészségtől, van egy bodega-cukrászda, amelynek tulajdonosnője egy özvegyasszony. Tulajdonképpen román, minthogy a férje román ember volt, mégis magyar üzletpolitikát tart. Sőt mi több, nemcsak az üzletvezető magyar, hanem a személyzet is csupa magyarokból és zsidókból kerül ki s egyetlen román sincs közöttük. Ez azonban mind semmi, hanem ez az özvegyasszony még azzal is tüntet irredenta és magyar érzelmei mellett, hogy bodegájának kirakatát állandóan magyar nemzeti színekkel ékesíti fel olyan formán, hogy a kirakata paprikás kolbászt (piros), krémes palacsintát (fehér) és ecetes ugorkát (zöld) rak ki. Más alkalommal pedig ugyanezeket a színeket szörpből, barack-lekvárból és szilva befőltből állítja elő s így próbálja Sepsiszentgyörgy magyar érzelmű lakosságát bodegájába csalogatni. Már pedig ez így tovább nem mehet”.

Ugyebár kár volna ehhez hozzájárulni. Így tesszük ki érintetlenül az ablakba. Nem lehet baj belőle, mert ez csak „zöld” az egész.

„DÉLAMERIKA NAPOLEONJÁNAK”

nevezi a hálás Paraguay Estigarribia José Félix tábornokot, aki maroknyi csapattal döntő győzelmet aratott a jóval nagyobb bolíviai hadsereg felett.

— 14 év helyett tizenkettőt kapott a nagyváradi gyilkos. Nagyváradról jelenti: A nagyváradi tábla szombaton délelőtt ítélkezett Banca József görögöldali gyilkos ügyében, aki 1933. végén a Görögöldalon meggyilkolta Jambor Imre 19 éves kárászteklai legényt és a holttestet bestiális módon meggyalázta. A törvényszék a gyilkost annak idején, gyilkosságért, hullagyalázásért és rablásért 14 évi és 6 havi fogsázbüntetésre ítélte. A most megtartott táblai tárgyaláson a bíróság az ítéletet 12 évi fogsázbüntetésre szállította le, azzal az indoklással, hogy Banca József csak gyilkosság büntetésében vonható felelősségre, mivel hullagyalázást és rablást a nyomozóközönség félrevezetéséért követett el, hogy ezáltal a gyant magáról elterelje és a hatóságok előtt szexuális gyilkosság látszatát keltsen.

— Hétfőn megkezdik Brassóban a nyugdíjki fizetéseket. Annak ellenére, hogy e hónap elején a novemberi illetményeket kifizették, a karácsonyi ünnepekre való tekintettel a pénzügyigazgatóságon hétfőn kezdik fizetni a december havi nyugdíjakat. Így a jogosultak már a karácsonyi ünnepek előtt hozzájutnak illetményeikhez. A kifizetések sorrendjét még nem állapították meg, de magánértesülés szerint a rendes abc sorrendben fogják a kiutalásokat megtenni.

— A felsült óriás és a 9 csoda. Itt van végre, amit úgy várt a gyermekvilág, itt van a mai mesekönyv: a rádió és a filléres vonat, a repülőgép és a villanyrendőr, a mozgólépcső és az ébresztőóra, az automobil és az emelőrud, hol vidám, hol meg szomorú törté-

a rajzolatás mellett, de azzal sincs mit kezdeni — ha már egyszer „művész” az ember...

Podlipny, Szolnay, Leon, én megfejtettem sorsotok titkát: legyetek lengyel nemeselek, másoljatok anxiót, locsogjatok órák hosszat, nézzetek tüzetesen és mélyen a nagyságos

— Felhívás. A szokásos évi felülvizsgálati munkálatok rendjén a tiszteletpéldányok felülvizsgálatára is sor került. A tiszteletpéldányok igen nagy részénél nem tudjuk megállapítani, hogy azokat milyen címen küldjük s ennél fogva ezuton kérdést intézünk mndazokhoz, akik tőlünk tiszteletpéldányt kapnak, sziveskedjenek velünk forduló postával közölni: 1. Mi a foglalkozásuk. 2. Milyen címen indítottuk a tiszteletpéldányt? Akiktől december 22-ig nem kapunk választ, azoknak a példányait beszüntetjük. — Brassói Lapok kiadóhivatala.

(*) Elvesztett péntek este 7—8 óra között a Kolostor-u., Buzasor, Kapu-utcaj utvonalon egy arany női karkötőóra. Becsületes megtaláló kéri az a Brasso, Vár-u. 64 szám alatt Kainéknál leadni.

ABLAK

Neteivel. Török Sándor humora; Lányi Imre ellenállhatatlan kacagató rajzai egyszerű megfogódják az olvasók apraját-nagyját. Török Sándornak, az ifjú generáció egyik legtehetségesebb képviselőjének valóságos kis remekműve „A felsült óriás és a 9 csoda”, amely nagy albumalakban, gyönyörű díszes kötésben és páratlanul díszes kiállításban jelent meg, hiszen az új ifjúsági sorozat jelszavához: „A legjobb magyar és külföldi írók s legkitünőbb rajzoló művei a magyar ifjúságnak”. Kitűnő kiállításban, díszes kötésben 108 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

(*) Csermely Gyula. A mi két miatyánk között van c. regénye újból kapható. A szerelem harca a hittel, a multtól való elszakadás lelki válsága és a kitzűzött célért való heroikus küzdelem eposza. Ára félkeménykötésben 120 lej. egészségvesztésben 144 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó Kapu-u. 56—58 az udvarban.

— Az anya munkában volt: halálra égtek a gyermekek. Aradról jelenti: Szabó Mártonné munkásné Trombitás-utca 26 számú lakásából szombaton reggel füst szivárgott ki. A szomszédok, miután hiába zörgettek, a bezárt ajtót betörték. A szobában süri fojtogatott füst terjengett, a függöny lobogó lánggal égett. Az ágyban egymást átölelve feküdt a munkásné két és fél éves kislánya és négy éves kislfia. Mindkettőjük testét borzalmas égési sebek borították. Kórházba szállították a két szerencsétlen gyermeket állapotuk reménytelen. A kihívott tűzoltók eloltották a tüzet és megállapították, hogy míg az anya munkában volt, a kályhából kipattant szikra meggyújtotta a pamlagot, a füst elkábította a két gyermeket és nemsokára a lángok belekaptak az ágyba is. Megindították a vizsgálatot.

— Hatvanmilliót jegyeztek Bihar megyében az államkölesőnből. Nagyváradról jelenti: A pénzügyigazgatóság végleges összeállítására szerint Bihar megye területén a belföldi kölcsönjegyzés eredménye 60 millió lej, amelyből 47 millió lej magánosok, 13 millió pedig állami, megyei, városi és községi jegyzésekből tevődik össze.

— Felesikon faraktárt létesít a székely fakitermelő szövetkezet. Csikszederáról jelenti: Az eddig igen szép és elismerésre méltó eredménnyel dolgozó első székely fakitermelő és értékesítő szövetkezet elhatározta, hogy a faárak színvonalának fenntartása érdekében Felesikon faraktárt létesít és a székely gazdák piacra kerülő fáját megfelelő napiáron, készpénzzel felvásárolja. Az igazgatóság három tagot küldött ki az

asszony szemébe és a doktor ur, a mérnök ur, az igazgató ur és az elnök ur szíven esetleg megtörik a kérelhetetlenség zománca és a repedéseken kicsurran majd elétek a kosztot, lakást és ruházatot jelentő néhány száz, vagy néhány ezer lej...

idevonatkozó tárgyalások lebonyolítására. A faraktár, még karácsony előtt megnyílik.

Időjárásjelentés. A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint változatlan hőmérséklet mellett, élénk déli szél, sokhelyütt nagyobb arányú esőzések.

— Leharapta felesége orrát a válófélben levő férj. Nagyváradról jelenti: Különös feljelentést tett a rendőrségen ifjabb Csökör Istvánné. Szerinte férje, akitől válófélben van, pénteken este megtámadta az utcán, földrepergette és úgy beleharapott az orrába, hogy orvosnak kellett visszavarnia a valóságát levált huszreszket. A férfit letartóztatták.

— Tolvajfogás véletlenül. Tegnap délelben a brassói rendőrség két agilis tisztviselője, Visan és Wagner komiszárok különös körülmények között fogták le két tolvajt. Éppen ebédelni mentek, amikor a piacon szembetalálkoztak Bédi Miklós keresztényfalvai lakossal, aki már régi ismerőse a rendőrségnek. Vele ment Togo J. almásmezei legény is. A komiszároknak gyanus volt Bédi telt háztáskája s érdeklődni kezdtek a tartalma iránt. Kiderült, hogy a háztáskában egy pár új bakancs és egy tüssző volt. Megállapították, hogy Bédiék egy Balog nevű cipészemester sátorából lopták az árukat. A „véletlenül” lefűlt embereket átadták az ügyészségnek.

A nagyváradi rendőrség kezébe került az országos csempészszervezet listája

Nagyvárad, december 16. A nagyváradi vámbívatálnak bizalmas értesülés alapján tudomására jutott, hogy a városba nagymennyiségű vámtalan zaharin érkezett. A nagyvárany szállítmányból a csempészek métermérszáma látták el a váradi kereskedőket. Szombaton délelőtt a vámbívatál feljelentésére a rendőrség számos kereskedő és csempész lakásán házkutatást tartott. A házkutatás nem járt a várt eredménnyel, mivel a csempészet árúból csak kis mennyiséget találtak meg. A házkutatások tulajdonképeni eredménye az volt, hogy a csempészet zaharin helyett a rendőrség birtokába került a romániai csempész szervezet tagjainak teljes címe és lakjegyzéke, amelyet a nagyváradi rendőrség azonnal szétküldött a többi városok illetékes hatóságai közegének. Jó időre ennek a jövedelmező szakmának is beakonyult.

UJFAJTA TOLVAJLAS

Egy angol műszerész unalmában elmés kis dobozt szerkesztett. A doboz — amelynek rendszeréről a tudósítás nem számol be — magához „vonzza” az értéktárgyakat. Feleslegesen a régi módj „erőszakos” betörőszerszámok, elég: odatartani a dobozt a kizsemelt tárgyhoz és már — beleröppen! A műszerész eleinte családi és baráti körben próbálta ki a tréfás betörő: alkalmatosságát. Minden esetben pompásan bevált a „móka”, az órák, az asztalon felejtett gyűrűk, hipp-hopp — egy szempillantás alatt odavándoroltak a boszorkányos kis iskatulyába. A feltaláló aki Plymuthban aratott sikereket e találmányával, megunta foglalkozását, amely — jobb híjjában — abból állott, hogy az üzletek fényes tükörablakait tisztogatta. Megunta és Londonba ment, hogy a tudásának megfelelő foglalkozást kapjon. A csodadoboz persze vele volt, sőt akkor is vele volt, amikor a hatalmas Selfridge-áruházban gyönyörködött a kirakott, egymásra halmozott árukban. Addig gyönyörködött, míg kísértésbe jutott, hogy ott mindjárt, a helyszínen kipróbálja találmányát. Az első kísérlet meglepően sikerült. Úgyesen „dolgozott” a feltaláló, mert néhány hét alatt már jelentős értékű árut tüntetett el, amikor rajtakapták. Hiába mondogatta, hogy ő nem követet el szabálytalanságot, pontosan betartotta a felirások figyelmeztetését, hogy: „kiállított tárgyakhoz nyulni tilos — mégis elfogták és két hónapi börtönrre ítélték.

AZ ARADI PIACI ÁRAK

Gabonaneműek: Buza 390—400, gyenge felhozatal, irányzat szilárd, tengeri 170, árpa 260, zab 250—240. Zöldség: fűzélék: hogyma 4—5, fokhagyma 15—20, káposzta fej 1—3. Vetemény: burgonya 1—1.50, szárított bab 4—6. Gyümölcs: alma 4—10, körte 4—20. Majoránna: liba 70—300, kacska 60—150, tyúk 60—80, csirke 25—50, pulyka 160—200. Tojás: 1.20—1.40. Hus: szarvasmarha élő szuliban 7—8, borjú 15—16, sertés 16—18, Takarmány: széna 100—120, lucerna 140—160, szalma 50—55. Tej: tej 4—5 (a mult heti drágulás után, több vidéki tejszállító négylejért is árulja literét) tejfel 50—55, tehéntúró 8—10, juhtúró 26—28, vaj 60—70 lej.

(—sz)

Egy városi vízmű regénye

Folik, vagy nem folik, — ez itt a kérdés

és gyakran nem folyik — ez a szomorú felelet

A marosvásárhelyi vízművek 23 éves problémája

Marosvásárhely, december 13

A meglepetés ott kezdődik, amikor a tájékozatlan idegen szájához viszi a kávéházban a feketéhez felszolgált obligát pohár vizet. Kiderül, a víz nem is víz, hanem ásványvíz és érthetetlen csodálkozással veszi tudomásul a pincér ama kívánságodat, hogy szeretnél egy pohár vizet az ásványvíz helyett. Végül, látva, hogy tapasztalatlan idegennel van dolga, megmagyarázza, hogy a vásárhelyi víz nem alkalmas ivásra, legalább is gyanús, tehát jobb, ha a ásványvíz mellett maradsz. Ki tud egy pincér érveinek ellenállni, különösen, ha szemléltetően magyarázza a rozsdavörös árnyalatu víz hátrányait? Vigasztalódsz a megrogzított alkoholisták jelszavával, amely szerint a víz egyedül mosdásra alkalmas folyadék.

Am ezzel se sokáig. Rövidesen kitűnik, hogy a víz nem minden alkalommal engedelmeskedik a nyitott csap óhajának és konokul bennmarad a csőben, ha pedig engedelmeskedik, még fürdésre sem éppen gusztyusosan folyik elő az említett rozsdavörös folyadék.

Időközben néha javul a helyzet, mert a város állandóan próbálja átmeneti jellegű javításokkal változtatni a helyzetet, de a lényegen, a vásárhelyi rossz és kevés vizen, eddig még nem tudott radikálisan segíteni.

Ennek az oka eredendő hibában rejlik. A marosvásárhelyi vízműveket annak idején egy 30 ezer lakosú városra tervezték — papíron.

Hat hónap alatt rájöttek, hogy ez a piroszszámítás a gyakorlatban teljes csődöt mondott.

A vízzolgáltatásra tervezett négy kut az előirt vízmennyiségnek a felét sem szolgáltatotta.

De még ennél is súlyosabb baj volt, hogy a víz annyira vasas volt, hogy ivásra alig volt használható.

Egyelőre azon igyekeztek, hogy legalább ezt a hibát kiküszöböljék, építettek tehát egy vastalanító készüléket. A látum azonban következetesen üldözte az eleve elhibázott vízműveket, mert a vastalanító sem felelt meg a követelményeknek, s a víz továbbra is élvezhetetlen maradt.

Ekkor meghívtak egy bécsi céget,

hogy tegyen javaslatokat a vízművek rendbehozatalára. A cég kiküldte szakemberét, aki új kutak építését és további próbafúrásokat ajánlott. Ezzel is próbálkoztak, de eredménytelenül: a vízzolgáltatás sem mennyiségileg, sem pedig minőségileg nem javult.

Végül megunták a kísérletezéseket és 1914-ben meghívták Kajlinger Mihályt, a budapesti vízművek igazgatóját, hogy tegyen végre konkrét javaslatot a vásárhelyi vízművek végleges rendbehozatalára. Kajlinger lejtött és azt ajánlotta, hogy vízzűrők útján javítsák fel a Maros vizét.

A tanácsot megfogadták, egy német cég utján elkészítették a vízzűrő tervezetét, amely szerint jobb vizet reméltek s ezenkívül

napi 5600 köbméterre emelték volna a vízzolgáltatást,

ami meg is felelt volna a szükségletnek. A költségek egymillió aranykoro-

ba döntés végett.

A general-terv a következő megoldásokat ajánlotta:

1) újabb vízgöjtő-galléria építése, 2) szűrőtelep építése, 3) amennyiben a miniszterium tud jobb tervet, mint az előterjesztett javaslat, a város hajlandó azt is végrehajtani.

Az első eljárást teljesen elvetették, a második megoldást hajlandók voltak elfogadni, de figyelmeztették a városnak egy harmadik megoldást:

forrásvíz útján biztosítani a vízszerezést.

A város a második megoldás mellett döntött, mert, ha jobbnak is találták a forrásvíz bevezetését, ezt a mintegy százmillióval járó investíciót nem merték vállalni. Érintkezésbe léptek a Berliner Anthalter Maschinenbau A. G.-al, amelyik elkészítette a vízzűrő tervezetét, ezt beterveztették a miniszteriumhoz, amelyik úgy döntött, hogy a maga részéről csak akkor hagyja jóvá a tervezetet, ha belföldi szakértő is felülvizsgálja. Jött két belföldi szakértő is. Az egyik ajánlotta mindenekelőtt egy fertőtlenítő készülék beépítését, amit

és egyben — hogy végre végleges megoldást teremtsenek, — előszedték az összes régi terveket és ezekből egy úgynevezett general-tervet dolgoztak ki, amelyet felterjesztettek a miniszterium-

nára rugtak, ami nem lett volna akadály, mert egy svájci pénzintézet, a Banque Fonciere de Jura hajlandó volt az egymilliót kölcsönözni.

Most már igazán minden a legszebb rendben volt és úgy nézett ki a helyzet, hogy

Vásárhely végre hozzájut az áhitott vízhez, amikor kitört a háború s az összes tervek az egymillió kölcsönrel együtt — hogy stílusosan fejezzük ki magunkat — beleestek a hiányzó vízbe.

Valamit mégis kellett csinálni a tarthatatlan helyzet megjavítására, tehát ismét új kutak furásával próbálkoztak,

holott Kajlinger annak idején megmondta, hogy ez céltalan. A gyakorlat be is bizonyította Kajlinger igazát: a vízzolgáltatás továbbra is kevésnek és rossznak bizonyult. De a háború végéig, illetve 1922-ig így tartott.

Stan Vidrighin véleménye

1922-ben végre hozzáálltak, hogy olyan tervet dolgozzanak ki, amely végleg leveszi a vízmű gondját a városról és a tervezet felülvizsgálására Vidrighin Stant kérték fel.

Vidrighin hibásnak találta az összes eddigi próbálkozásokat már kiindulásukban is. Szerinte

legelőször a vízszerezés kérdését kell tisztázni; kut, vagy szűrési eljárás alkalmasabb?

A vita még egy évig tartott és talán még mindig tartana komolyabb intézkedés nélkül, ha Vásárhely vízzolgáltatása tragikus fordulatot nem vesz:

1923-ban a rossz víz következtében tifuszjárvány tört ki Marosvásárhelyen. Ekkor végre belátták, hogy nem tanácskozásra, hanem gyors intézkedésre van szükség. Intézkedtek is, de megint csak átmeneti intézkedés volt:

építettek egy 200 méteres vízgöjtő-gallériát

és egyben — hogy végre végleges megoldást teremtsenek, — előszedték az összes régi terveket és ezekből egy úgynevezett general-tervet dolgoztak ki, amelyet felterjesztettek a miniszterium-

végre is hajtottak. Ezáltal tényleg egészségesebbé tették a vizet, de a nagy probléma

a vízzolgáltatás mennyiségének emelése még mindig nem nyert megoldást. A másik szakértő ismét a forrásvíz bevezetését javasolta, de az említett okokból a város ezt nem volt hajlandó most sem vállalni.

Ismét Vidrighin lépett előtérbe, aki odanyilatkozott, hogy mielőtt nagyobb baj lesz,

sürgős átmeneti intézkedésre van szükség,

Kidolgozott egy tervet, amely szerint a talajvíz mesterséges bővítése után szerezzenek vizet az úgynevezett „filtráló” eljárással. A meglévő vízgöjtő-galléria mellé újabbakat építsenek a vízzolgáltatás emelésére. Ezt a javaslatot elfogadták és hozzáálltak a megvalósításához. 1933-ban és 34-ben eszközöltek javításokat Vidrighin tervei alapján és sikerült valamivel feljavítani a vízzolgáltatást. Ez

belekerült eddig egy millió 600 ezer lejbe, de végleges megoldás még mindig nincs.

A város egyes részein, különösen a magasabban fekvő részeken, csak bizonyos időközökben van vízzolgáltatás, rendszertelenül és a szegény polgár aggódva figyeli: folik, vagy nem folik?

Ha szerencséje van, megindul, rozsdabarnán, és sóhajtván emlegeti elődeit, a kik ilyen szépen kitervezték számára ezt a véletlen szeszélyétől függő találos-kérdés-játékot.

Asztalos Sándor

Felmentették Róth Lajos bankárt

Szatmár, december 16.

A satmári törvényszék szombat délelőtti ítélettel Róth Lajos bankár büntetését, akit 19 rendbeli csalással és 9 rendbeli sikkasztással vádoltak. A törvényszék egyik vádponttal sem látta beigazoltnak és ezért Róth Lajost felmentette a vád és következményei alól.

Hétfőre várnak ítéletet Kun Andor és társai ügyében

Kolozsvár, december 16

A Kun Andor-féle feketeszesz büntető tárgyalását szombat délelőtti folytatták a kolozsvári törvényszéken. Xantopol dr. fejezte be védőbeszédét, majd Weisz dr. védő beszélt Salamon Bertalan érdekében, Kifejtette, hogy Salamont nem lehet elítélni, mert csak alkalmazott volt és főnöke utasításait hajtott végre. Ezután Colfescu ügyész és a védelem között fejlődött ki kisebb szóharca. A tárgyalás még tart, ítéletet hétfőre várnak.

ÁBEL AMERIKÁBAN

69

REGENY

Irtá: TAMASI ARON

De ahelyett, hogy reám futott volna, a legnagyobb csodálkozásomra járn kezdte a csárdást. Rosszul és nagy erővel dobogtatott a kópádlón, csufondáosan illegette magát, majd elrontott magyar nyelven belérikkantott a levegőbe:

— Ritkáká blua, hej!

Ahogy láttam a táncát, a ritka buzával megszerezve, egyszerre szembe jutott, hogy illendő volna ha én is kedveskedném valamivel neki. Megmozdultam tehát és vele szemben járn kezdtem a polkát s közben ugyancsak belérikkantottam a levegőbe:

— Három nagy hagyma, hej!

Abban a percben az egyik hagymát felém repítette, de nem tudott eltalálni. S a következővel még annyira sem, mert kiugrottam hamar a garázsból és a lejtős kőuton leszaladtam, mint a mókus. Aztán várhatott a nagy fejével és a megmaradt hagymával, mert én soha többet nem mentem vissza abba a garázsba, amely egyébként is egy kicsi házugságon alapult: vagyis csupán azért hívták „Automata Garage”-nak mivel azon a lejtős kőuton a kocsi maguktól tudtak az emeletről lefutni az utra.

Gyalogosan s még úgy is lassan megdéltem hazafelé. Most éghettek tőlem a fényszóró lámpák és sűrűgthettek a vásárnapi emberek, mert én se nem láttam se nem hallottam. De ez nem is csoda, mert mialatt maguktól figyelték

és apasztották az utat az én kedves és szófogadó lábaim, azalatt az eszem nagyobb s titokzatosabb rengetegben járt, mint a hargitai. Ugyanis a világ mai állapotán és az emberi lélek kiengesztelésén gondolkodtam. Úgy találtam, hogy valahol a mélyben nagy baj rejtőzik, talán egy olyan szörnyeteg amelyik véglegesen elszánta magát arra, hogy az emberiségből minden jót és nemeset kipusztítson. Nagyon borzasztó volt, hogy ezt biztosan láttam, de még borzasztóbb az, hogy az emberek nagyrésze, mintha nem is tudná, hogy mit cselekszik, pénzzel és oktanal gyűlölködéssel eteti és hizlalja ezt a szörnyeteg!

Mire hazaértem és elkínzottak ezek a gondolatok, Gáspár bácsiék egyenesen megijedtek tőlem és nem akarták elhinni, hogy valami közönséges nagy baj ne talált volna engemet. Mingyárt le is fektüdtem s még másnap sem keltem fel az ágyból, mert nagyon gyengének éreztem magam. Tudtam, hogy a garázsokban való nehéz éjjeli munka is közrejátszott abban, hogy kívánjam az ágyat s azért elhatároztam, hogy nem is folytatom tovább ezt a foglalkozást. De mielőtt valami más munkára rászántam volna magam, szembe akartam ismét nézni azzal a nagy kérdéssel, hogy mi célra is vagyunk a világon! Erre a nagy leszámolásra három napot jelöltem ki: a keddi, a szerdai és a csütörtöki napokat. Azért három, mert az otthoni börtönben is

hárman és különbözőképpen feleltek volna erre a kérdésre s most mind a három feleletet sorra akartam venni.

Az első nap a Kerekes ur napja volt, aki így felelt volt a kérdésre: Azért vagyunk ezen a világon, hogy az Istent imádjuk a hazát szeressük és jót cselekedjünk. Reggeltől estig gondolkodtam ezen a tetszetős feleleten estére a következőkben állapodtam meg:

Először: nem születettünk abból a célból a világra, hogy az Istent imádjuk, mert az imádás leple alatt bárki elbujhatik s azonkívül pedig nem uradicsomban élünk, hanem küzdelmes és bozotos világban, ahol az Istenimádás helyett példamutató cselekedetek ajánlatosak, vagyis arra kell törekednünk, hogy hasonlatosak legyünk ahhoz a példához, akit Krisztusban élénk állított az Ur.

Másodszor: nagy megalkuvás lenne, ha valaki élete céljának csupán azt tekintené, hogy a hazáját szeresse mert ott is nagyon el lehet bujni. Mindazonáltal szeretni kell a hazát, mint a szülőket, de szolgálni és követni az igazságot kell és az emberi erényt, ahogy Krisztus cselekedte.

Harmadszor: a jócselekedet már közel járhat az élet céljához, de vajjon ki cselekszi a jót! Én-e, amikor vittem Edmond ladját, vagy amikor a szigeten mindenkinek szolgáltam a terjesztésnél; vagy pedig Krisztus, amikor kiverte a templomból a kufárokat? Jól meg kell gondolni tehát a dolgot, mert nem mindenki cselekszi a jót, aki úgy hiszi magát, hanem csak az olyan, aki a lélek igazsága szerint jár el.

Másnap Pinkász urat vettem elé, aki viszont így felelt volt a kérdésre: azért vagyunk a világon, hogy a munkásszertály uralmát megvalósítsuk. Tiszta egye-

nes ut és sok igazság látszott ebben a feleletben és szívem szerint, mint szegény ember és küzködő munkás, nagyon hajlamos voltam arra, hogy bételjek ezzel a céllal, de egyet nem tudtam eldönteni. Ez az egy pedig az volt, hogy vajjon a világ sorsa vagy legalább a jó és igazságos emberek sorsa jobbra fordul-e, ha a munkásszertály uralmát meg tudnák valósítani. Bár sok hitvány és sanyargató munkást láttam eddigé, mégis úgy gondoltam, hogy sok keresni való van ebben a feleletben, mert aki sokat próbált és tapasztalt, annak tudnia kell, hogy az igazságot leggyakrabban a szenvedők és a dolgozók oldalán lehet megtalálni.

A következő, vagyis a csütörtöki napon, annak a kedves és jószívű Győzőnek a mondasán gondolkodtam, aki így szólott nekem: azért vagyunk a világon, hogy ragaszkodjunk hozzá! Sokszor elismertem magamban ezt a játszi eljárást, de inkább tudtam nevetni rajta, mint gondolkodni. Később azonban kiderült, hogy nem volt igazam, amikor nevettem a Győző mondasán, mert amiképpen a felhőket és az eget is a játszi madarak tudják a legjobban megközelíteni, úgy az igazságot is nem a nehéz és ókularás bölcsék, hanem a repdeső lelkék és a játékos szívek.

Még messze van azonban annak a nevezetes kiderülésnek az ideje s nemcsak messze van, hanem sok munkás és gazdag tapasztalatlan keresztül vezetett odáig az ut.

Ha sorjában akarok menni, mint ahogy rendez embereknek általában szokás, akkor elsőnek a „Gingers Club”-ról és az ottvaló kedves, de viszontagságos életéről kell egyetmást elbeszélnem.

(Folyt. köv.)

Groza Péter, az exkegyelmes ur és ami körülötte zajlik

Groza Péter, a többszörösen volt miniszter, az erdélyi román politikai élet hajdani vezető-egyénsége örök téma, beszéd tárgy Déván. Aki nem élt ebben a kis vidéki városban, az fogalmat sem alkothat magának arról, milyen nimbusz övezte egykor és milyen viharokat támaszt ma maga körül ez az évek óta politikától, közéleti szerepléstől visszavonult exkegyelmes ur.

Grozára egy idő óta, ahogy mondani szokták, rossz napok járnak. Nem is napok, hanem esztendőök. Máról holnapra vált meg annak idején a miniszterségtől, de nemcsak attól, hanem — ki tudja — talán egy rossz taktikával a politikától is. Az Averescu-kormány bukása után, ama bizonyos és emlékeztető, szinte történelminek mondható utolsó minisztertanács után, amikor az Averescu-kormány pillanat alatt kellett távoznia, Groza, az akkori nemtudomarmilyen miniszter csomagolt, felült a vonatra és saját bevallása szerint, esztendőig nem tette be a lábát a román fővárosba.

Nem volt ez politikai sértett hiúság részéről, hiszen a politikában megszokhatta, mint többszörösen volt miniszter, hogy az ilyen kormánymentésnél nem szokás tudni szívnél és sehol nem áll annyira az a szabály, hogy ma nekem — holnap neked, mint éppen a politikában. Nem, nem volt ez sértődöttség. Különben is nem őt, mint minisztert menesztették, hanem a kormányt és az Averescu-rendszert. Ellenben az történt, hogy Groza Péter, akinek annyi alkalma volt bepillantani abba a műhelybe, amelynek kulisszái mögött kavargatták a politikát, megcsömörített e nemes élvezettől és — ő legalább azt hitte akkor — örökre búcsút mondott a politikának nevezett közéleti szereplésnek.

Szűkebb házában, Déván akkor úgy fogadták, mint diadalmas hadvezért, akinek hervadhatatlan érdemei vannak s ha pillanatnyilag el is vonult a csaták színhelyéről, ezt csak azért teszi, hogy erőt gyűjtsön és megvárja az alkalmas helyzetet, amikor újra kipenderülhet a porondra, mármint a politikai aréna porondjára.

De teltek az esztendőök és az alkalmas pillanat nem érkezett el. A dévai lelkek, akik a Vezért körülállították, mint nemes bálványt, lassan kezdtek elfordulni és más bálványok után nézni. A merészebbek nyíltan fordultak el tőle, az óvatosabbak kerülgették egy ideig, aztán megfogytak azok is — és Groza Péter egyedül maradt. Olyan egyedül, hogy nincsen fia lelke, akire támaszkodhatna. Senki olyan, akire mint gyertyatársa, politikai elbarátra számíthatna...

Talán ha csakugyan megmarad „nemes” elhatározása mellett és végleg szakít a politikával, ha már nem uszított tovább az árral, amely a bársonyszékig vitte, sodorta; ha inkább nem is, de tisztelőik maradtak volna bükörében. Csakhogy Groza megunt a vidéki önkívettiséget és visszatért a politikához, ehhez a veszedelmes kigyóhoz, amely — ha nem vigyáz eléggé az ember — méregnyálat csurgat méz helyett.

Groza exminiszter, amikor megtette az első lépést az önműködésből a politikai aréna porondja felé, határozottan bal lábbal tette meg az első lépést, ami pedig tudvalevőleg szerencsétlenséget szokott jelenteni. Új uton akart járni (ez az ut csak neki volt új) és eltervezte az irányt. Amikor a kijelentéstől elérkezett a keresztúthoz, nem tudta, jobbra, tartson-e, vagy balra? Egy kicsit ment jobbra, egy keveset balra is, de ez csak helybentopogás volt, már pedig így nem lehet előre menni. Groza Péter pedig előre akart menni. De merre előre? A kérdésre nehéz volt felelni, mert azt a szabályt, hogy „minden út Rómába vezet” rég megcáfolták már.

— Ha már menni kell — gondolta Groza excellenciás ur — hát menjünk balra!

A választás nem volt szerencsés, mármint Groza Péter szempontjából, mert ha akadtak is, akik követtek ezen az uton, messzire nem juthattak el, sőt lehet mondani, ezen az uton ezidőszent nem is juthat el sehová.

A dévai polgárok, akik szeretnek ebéd után jól emészteni, ezen az uton nem követek bálványukat. Elfordultak tőle, hagyták menni. Lassan leszakadtak róla, lemaradoztak mellőle, de ő ment rendületlenül, már maga sem tudta jobbra-e vagy balra és van-e ennek az utnak, amelyet tapos egyáltalán vége...

Groza Péter, a dévai hajdani nábob ma — tessék elhinni komolyan — gondokkal küzd. Bankja a konverzióban tönkrement, malmait eladta, villanyérdeklősége már nincs, amije van: villája a Népkert tövében, házrésze a piacon, kis birtoka vidéken úgy meg vannak

terhelve adóssággal, hogy a délceg Groza Péter valósággal roskadozik alatta. Nem titok ez, mert Groza maga sem tagadja, sőt — amióta egy kicsit balra tart — szinte luxust üz abból, hogy a szegényembert játszhatja, amiben sok pénz van, de sok a valóság is.

Ahogy vagyont elmorzsolta a válság, úgy piszkálták ki különböző közéleti hadállásai-ból is ellenfelei, akik — mialatt Groza Péter csuszott, ők kapaszkodtak a politikai magaslatra. Egyik ádáz ellenfele, aki most nyeregben ül, ha lehetne még a levegőt is elszippkálná a hajdani miniszter elől, légmentes halálra ítélné. Ez az ellenfél nem ismer Grozával szemben kegyelmet és kimélelet. Miután kijátszta Grozát minden közéleti és közszereplési tisztségből és helyi hatalmától fogva ártani és kellemetlenkedni igyekszik neki ahol csak lehet, utolsó hadállásából is kiverte Groza Pétert. Akinek — mint mondják — nem tudja elfelejteni és megbocsátani azt, hogy hajdani miniszter korában ő is körülállította a dévai bálványt.

Az utolsó hadállás — nagyon szegényes kis hadállás! — a Sfatul című kereskedelmi testület elnöki tisztje volt. A dévai Sfatul-testület, afféle gittegetlet felnöttek részére. Egyrészt jelentéktelenségéről fogva, másrészt, mert ugy sem tehet semmit a kereskedői érdekekért, rágódik a problémákon. Vagy még azt sem teszi. Egyszerűen létezik s ez elég. A kereskedőknek éppen ezért semmi kifogásuk nem volt és nem lehetett Groza Péter elnöksége ellen. Miattuk maradhatott volna elnök a volt miniszter akár holnapig. De a helyi nagyhatalom ráparancsolt a kereskedőkre, hogy Grozát távolítsák el az elnöki

Mennyből az angyal...

A dévai szegény gyermekek karácsonya

Karácsonyi vásárt, gyűjtéseket, teadélutakat rendeznek a dévai Nőegyletek, csak hogy Krisztus születésének ünnepén mosolyt varázsoljanak az árvák, elhagyottak, a nyomorgók és szűkölködők arcára is.

E nemes munkában Szent Ferenc III. rendjének dévai tagjai járnak elől, akik házról házra járva, minden család bekopogtatnak, hogy adományt kérjenek. És, bár általában nagy a szegénység, ritka ház az, ahonnan türes kézzel távoznak. Ha mást nem, viaseletes ruhát, cipőt, de legtöbb helyen pénzt adnak a gyűjtő uriaszonyoknak, akiknek élen öv. Pop Béni és dr. Kolosy Mártonné állnak.

A református Nőszövetség tagjai hónapok óta készülnek arra, hogy örömteljessé tegyék

tisztiségből, mert különben...

Hogy mi következik egy ilyen „különben” szócska után a helyi nagyhatalom részéről, azzal még a dévai gittegetlet kereskedők is tisztában vannak. Siettek is eleget tenni a parancsnak és rövid uton felszólították a Groza-féle elnökséget, hogy mondjon le szépszeivel, mert különben...!

Kellemetlen feladat lehetett ez a dévai kereskedőknek, akiknek Groza tett már egynémely szívességet, amikor tehetett. Az eset néhány napra kétségkívül megfektette a gyomrukát és emésztési zavarokat idézett elő náluk. A dolog így is — úgy is kellemetlen. Mert mit lehetesen tudni: a politika szerencse kereké forgandó! Aki ma fenn van, holnap lekerülhet és viszont...

Mert igaz, hogy ma Groza balra tart és amíg ezt az utat követi, a dévai kereskedők nyugodtan emészthetnek, részéről veszély, megtorlás nem fenyegeti őket. De mi lesz, ha Groza megdondolja magát és egy kis szerencsével megint starthoz áll? Néhány napig megint rosszul emésztenek majd a dévai gyomrok...

Egyelőre azonban nincsen baj. Az a fő, hogy Groza lemondott az elnökségről és a nyeregben ülő helyi nagyhatalom gomblyukába tűzheti újabb győzelmének rozettáját, amit magas kivánságra áldozatul hoztak a Sfatul-elnök menesztésével a dévai kereskedők. A többi most melléke. Amig fordul az idő, lehet nyugodtan továbbemészteni.

Utravalóuj Groza is kapott egy szépségflasztomot: megválasztották a Sfatul örökös diszelnökének... persze minden hatáskör nélkül!

Néhány sorban:

Dévai helyzetjelentés

KATOLIKUSOK ÉS REFORMÁTUSOK KÖZÖS SZILVESZTERE

Déván a kisebbségi egyházak és felekezetek közös kulturális bizottságát alakították, mely hónapról-hónapra megállapítja azt, hogy melyik kisebbségi egyesület vegye igénybe nyilvános előadás, bál stb. útján a közönség áldozatkészségét. E bizottság döntése szerint, december havában a katolikus és református egyházak az év utolsó napján közös táncmulatságot rendeznek. Kisebbségi körökben jóleső érzéssel vették tudomásul ezt a felekezetek közötti béke ápolását célzó határozatot, s mindenki szíves örömmel siet ajándéktárgyaival a 10 tagú rendező bizottság segítségére, hogy a mulatsággal kapcsolatban, a szokásos szilveszteri tombolát is megrendezhessék.

A CORVIN SPORTKLUB TÉLI PROGRAMJA

A jobbsorsra érdemes Corvin Sportklub, mely a nyár folyamán elért eredményeivel méltó helyet biztosított magának a hunyadmegyei sportegyesületek között, a legnagyobbjait ellenfelével, a dévai közönség közönyével akar megbirkózni a tél folyamán. A klub vezetői úgy gondolják, hogyha már a szebbnél-szebb labdarúgó mérkőzésekkel nem tudták megnyerni a sport számára a közönség szeretetét, megkísérlik, hogy hátha a téli szezon folyamán teatesték, sportbálok és műsoros előadások rendezésével mégis csak sikerülni fog néhány újabb hívet szerezni a klub számára. Ezért a téli szezonra részletes bál programot dolgoztak ki, melyet f. hó 15-ére kitűzött, tánccal egybekötött teatestély fog bevezetni. A rendezőségnek a szezonnyitó estély iránt máris sikerült a város közönségének az érdeklődését felkelteni.

A MAGYAR PÁRT IFJUSÁGI KULTURCSOPORTJÁNAK ELŐADÓ ESTJEI

Déva város kulturális eseményeinek nagyrésze a Magyar Párt ifjusági kulturocportjába tömörült mindkét nembeli ifjuságának a tevékenységéhez fűződik. Az ifjusági kulturocport tagjai nemcsak teatesték és műkedvelő előadások rendezésében működnek közre, de minden második kedden felolvasó és előadó estéket rendeznek a párt klubhelyiségében, ahol iradjalmi történelmi, társadalomtudományi, továbbá a fizika és kémia köréből merített témák kerülnek színpadra. A város magyarsága, a kulturocport előadásait már programszerűen látogatja. Itt említsük meg, hogy az előadások rendszerint a kulturocporttal karöltve működő ifjusági zenekar is fellép, ami nagyban hozzájárult az előadó- és felolvasóesték mai népszerűségéhez.

TISZTVISELŐ-HIÁNY A DÉVAI VÁROSHÁZÁN

Amikor a törvénytelenül kinevezett közszolgálati alkalmazottak kinevezésének a revízióját elrendelték, Hunyadmegyében a dévai városházáról becsátottak legelőször el ezen a címen két tisztviselőt. (Ugy hisszük, azt már hozzá sem kell tennünk, hogy a két elbocsátott kisebbségi volt.)

Rövidesen az elbocsátás után három városi tisztviselő nyugdíjaztatása vált esedékesé. Vagyis, a dévai városházán ötlet apadt a tisztviselői létszám. Ez egy nagyobb városnál nem képzelt volna elő különösebb akadályt a város ügykezelésében, de Déván, ahol ilyenformán a tisztviselői létszám 1/3-ával apadt, a hiányuk a város gépezetének sima menetelét borította fel. Perian volt polgármester, az időközben bizottság jelenlegi elnöke, a napokban személyesen utazott fel Bukarestbe, hogy a belügyminiszteriumban engedélyt szerezzen a tisztviselői létszám pótlására.

A polgármester útja eredményes volt. A belügyminiszterium megengedte, hogy az öt tapasztalt és minden tekintetben kipróbált munkaerő helyére két gyakornokot vegyenek fel. A gyakornokoknak legalább érettségi bizonyítványt kell felmutatniuk. A pályázatot a havi 1800 lejes fizetéssel járó állásokra még e hónapban kijárja a városi tanács. Hogy jelentkező bőven lesz — az biztos. De biztos az is, hogy ezekkel a fiatalokkal nem pótolhatják az elbocsátott, illetve nyugdíjazott tisztviselőket.

Cegközelebb: Lássuk Marosvásárhelyt!

Megnyílt Az újonnan berendezett Olcsó
DÉVA központjában Fehér kereszti éttermi és szobaárak
szálló, kávéház és étterem
Napi penzió: I. emeleti szobával és háromszori étkezéssel 120 Lei
II. " " " " " " " " " " " " " " 110 "

SPORT

Ki hol játszik a Román Kupa döntőjében?

Bukarest, december 16.

A Román Kupa utolsó fordulójának mérkőzéseit ünnepléses keretek között kísérsolták. A döntő fordulón 32 csapat vesz részt. Március 25-én kezdődik meg az első forduló, amelyen a következő 16 mérkőzés kerül eldöntésre:

Venus—Olympia CFR (ki nem jelölt helyen), Juventus—Marosvásárhelyi SE (ki nem jelölt helyen), HTV—Csernovici Macabi (ki nem jelölt helyen), Ilsa—AMTE Aradon, Nagybányai Phönix—Dacia Unirea Brailán, Bukaresti CFR—Piski CFR Piskin, TAC—Crisana Temesvárt, Gloria—(Prahova—Stadiu Bacaoan győztes) Plojesten vagy Bacauban, Kinizsi—Vitrometan Medgyesen, Unirea Tricolor—Mures Marosvásárhely, NAC—Jahn Csernovicban, ACFR—Ripensia Temesvárt, Universitatea—Elpis Kolozsvárt, TMTE—Nagybányai Tricolor Temesvárt, Románia—Macabi Bukarestben, Vulturii Textila—(Ascam—Ploesti Tricolor győztes).

Az elv az volt, hogy az a csapat, amelyik legutóbb otthon játszott, most idegenben küzd majd. Csak azoknál a csapatoknál sorsolják ki a színhelyt majd, ahol vagy egyik sem játszott még, vagy mindkettő idegenben.

Megkegyelmezték a legjobb norvég korcsolyázóknak. Mint ismeretes, a három legjobb norvég gyorskorcsolyázót: Ballangrudot, Staksrudot, Egnestangent szövetségük örökre eltiltotta a versenyzéstől, mert engedély nélkül több oroszországi versenyen vettek részt. Tekintettel arra, hogy ez a három versenyző több Európabajnokságot nyert és a norvégok legjobb versenyzői, akiket nem tudnak pótolni — megkegyelmezték nekik.

ELSŐ ATHÉNI MÉRKŐZÉSEN MILYEN FELÁLLITÁSBAN JÁTSZIK ROMÁNIA?

Románia, mint ismeretes, husz játékosal utazik Athénbe és az első Balkán Kupa mérkőzésre az akkori legjobb formák alapján állítják össze a csapatot, melyet azután a következő mérkőzéseken megváltoztatnak, szükség szerint. Szövetségi körökben arról beszélnek, hogy az első mérkőzésre máris összeállították a csapatot, amely a következő lenne:

Burdan — Chiroiu, Albu — Robe, Juhász, Dávid — Bindea, Petea Valcov, Ciolac, Bodola, Dobay.

Hivatalosan természetesen nincs semmi hír a csapatról, de erről beszélnek...

Csernovicban rendezik meg Románia 1935. évi műkorcsolyabajnokságait, mégpedig február 2-án és 3-án.

Vasárnap: Dublinban: Irország—Magyarország. Az ir csapatban azok az ir nemzetiségű játékosok is játszanak, akik angol, vagy skót csapatban játszanak. A magyar csapat összeállítását: Háda — Vágó, Sternberg — Seres, Szilcs, Szalay — Markos, Sárosi, Avar, Solti, Titkos. Tekintettel arra, hogy Avar Rotterdamban megsérült és Solti sincs formában, a magyar csapatnak megcsökkentek az esélyei a nagyon jó ir csapattal szemben.

Párisban: Franciaország—Jugoszlávia.

SEZNACIOS MEGEGYEZÉS CSEHSZLOVÁKIA, LENGYELORSZÁG ÉS ROMÁNIA JÉGHOKI CSAPATAI KÖZÖTT: A VILÁGBAJNOKSÁG VALAMENNYI KANADAI ÉS AMERIKAI CSAPATÁT VENDÉGÜL LÁTJAK

Felhasználva az alkalmat, hogy a lengyel Czarny, a cseh Troppauer Eislauf Verein jéghokijátékosai Bukarestben játszanak a Telefon Club vezetősége érdekes megegyezőst létesített a két külföldi egyesülettel. Tekintettel arra, hogy úgy a kanadai, mint az amerikai csapatok óriási összegeket kérnek szereplésükért, megállapodtak, hogy közösen rendezik a mérkőzéseket. A világbajnokságon szereplő valamennyi kanadai és amerikai csapatot máris meghívták és valószínű, hogy miután a költségek megoszlanak, úgy Bukarestben, mint Lengyelországban és Csehszlovákiában bemutatkoznak a világ legjobb jéghokijátékosai.

Január 15 és február 15 között kötötték le a bukaresti CFR franciaországi turáját.

LONDON

Winnipeg Monarchs Kanada—Richmond Hawk 6:2.

Gondja van? Unja magát?

Karácsonyra megjelenik az Erdélyi Gondzúzó!

KÖZGAZDASÁG

Meghiusultak a szeszeladási koncesszióra vonatkozó tárgyalások

A monopol helytelen árpolitikája miatt a bukaresti bankcsoport nem tudott garantálni meghatározott forgalmat

Bukarest, december 16.

Hónapokig tartó izgalom után a szeszfronton helyreállt az aránylagos nyugalom, ha üzletileg nincs is oka ennek az egykor virágzó gazdasági ágának a megelégedésére. A belső ellentétek, ha teljesen nem is szűntek meg, de a szeszszindikátus újjászervezésével elhallgattak és nem zavarják a belső összetartást, amelyre főképpen a borszesztermelés erős előretérése miatt van szüksége a gabonaszesziparnak. Az a 8-9 gyár, amely nem lépett be az új szeszipari érdekképviseletbe, előbb-utóbb kénytelen lesz feladni ellenzéki magatartását, annál is inkább, mert a szeszmonopólium szankciókat helyeztél kitalásba velük szemben és a szesz törvény értelmében a kívülálló szeszgyáraktól megvonhatják úgy a termelési kvótát, mint a már legyártott készletek értékesítési jogát. Az igazság kedvéért meg kell állapítani, hogy hasonló jelenségek vannak a borszeszgyárak szervezésénél is.

A szesz eladás koncesszionálására folyamatban volt tárgyalások, amelyekről an-

nak idején részletesen beszámoltunk, végleg megjusultak. A fővárosi nagybankok és a pénzügyminisztérium nem tudtak megegyezésre jutni, azonkívül politikai megfontolások is közbejöttek, hogy a tervezett tranzakciót megakadályozzák. Beavatott körökben úgy tudják, hogy üzletileg a legkomolyabb akadálya a megállapodásnak az volt, hogy a bankok nem akartak garantálni sem forgalmat, sem bevételt, még csak azokon a kereteken belül sem, amelyeket a monopóliumgazdagság saját rezsisben elért a múlt évben. Fazzel szemben a kormány úgy találta, hogy a bankok túl magas jutalékot akarnak a minimális kötelezettségek ellenében. A bukaresti nagybankok minden esetre megindokolták a maguk álláspontját és a tárgyalások során rámutattak arra, hogy a szeszmonopólium következtében és antikommerciális árpolitikája miatt képtelenek egy bizonyos fogyasztást garantálni, amikor a fogyasztás már eddig is zuhanásszerűen esett vissza egyrészt a szeszárak felemelése és a borszesz

fokozott előnyben részesítése, másrészt pedig a nem monopolizált szeszszitalok leküzdhetetlen versenye következtében. Az utolsó öt hónapban az egész gabonaszeszfogyasztás 521 vagonot tett ki a múlt évi 695 vagonnal szemben, még pedig júniusban 106 vagon a tavalyi 100 vagonnal szemben, júliusban 103 vagon 113 vagonnal szemben, augusztusban 113 vagon 134 vagonnal szemben, szeptemberben 89 vagon 161 vagonnal szemben és októberben 110 vagon a tavalyi 187 vagonnal szemben. Amiből nyilvánvaló, hogy az ideai szeszfogyasztás jóval alatta fog maradni a múlt évének is, amely pedig nagyon gyenge éve volt a szesziparnak.

A szeszkoncesszió tehát nem jön létre és minden marad a régiben. Értesüléseink szerint a szeszmonopólium igazgatósága egész sor intézkedésre készül, amellyel megjavítsa saját eladási szervezetét. Ezeket a szervezeti pótlásokat és kiegészítéseket már régóta tervezi a szeszmonopólium, de éppen a koncessziós tárgyalások miatt eddig függőben tartotta.

A fűrészáru-exportőrök új eladási árakat állapítottak meg a külföldi piacok részére

Németországba is csak megszabott áron felül lehet ezenfelül épületes eladni

Bukarest, december 16.

Az exportra dolgozó fűrészáru gyárak sorozatos megbeszéléseket tartottak a héten Bukarestben, amelyeken a bécsi nemzetközi fairoda határozatainak megfelelően az új szezonra érvényes árak megállapításával foglalkoztak. A tanácskozások eredményeképpen az exportállalatok elhatározták, hogy módosítják a kivitelre szánt fűrészáruk minimális árát, még pedig olcsóbbítási céllal, hogy megkönynyítsék a román fa értékesítését a külföldi piacokon.

A konferencia kétféle ár kategóriát állapított meg, aszerint, hogy az export kisebb cégek, vagy a nagytermelők útján történik. A nagy cégek részére magasabb minimális árakat állapítottak meg, amelyeken alul külföldre nem adhatják el az árujukat. Az új árakat a következő külföldi piacokra állapították meg: Németország, Franciaország, Svájc, Olaszország, Spanyolország, Görögország, Északafrika (Algír, Tunisz és Marokkó), Egyiptom és Palesztina. Érdekes, hogy Németország ezúttal első ízben szerepel a szabályozott exportpiacok között, mert eddig minden ármegkötés nélkül exportálhattak a romániai termelők és kereskedők.

A magyar piacra vonatkozó határozatok még nem ismeretesek, csak annyit lehet tudni, hogy Magyarországra is új minimális árakat állapítottak meg a fűrészáru kivitelénél.

Máris komoly nehézségek vannak az új román—csehszlovák kereskedelmi szerződés körül

A kompenzációban kivitt román áruk ellenében a csehek nem hozhatnak be semmit — Egész csomó iparcikkre egyáltalán nem kapnak kontingenst a csehek — Osztrák—román gazdasági konfliktus fenyeget az új külkereskedelmi rendszer miatt

Bukarest, december 16

Az új kiviteli és behozatali rendszer formai részét a belföldi érdekeltek minden kifogása ellenére a kormány életbe léptette. Most következnek a probléma nehezebbik részei: az új rendszert is el kell fogadtatni a Romániába exportáló és Romániából importáló államokkal is. Ezen a téren eddig az egyetlen konkrétum a csehekkel alírt, de még nem ratifikált kereskedelmi egyezmény, amelynek alkalmazása körül előreláthatóan sok komplikáció lesz még. A csehek ugyanis ezúttal, minthogy teljesen szokatlan helyzet elé kerültek, komoly koncessziókat tettek Romániának úgy a petróleumnál fizetendő szabad devizák, mint a román agrártermékek bevitelének fokozása tekintetében. Ezzel szemben

a csehek jóformán semmiféle koncessziót nem tudtak elérni Romániától. Az idei év utolsó negyedére cseh árura

kormány nem hajlandó kiadni egyetlen importengedélyt sem, annak ellenére, hogy a csehek kompenzációs alapon nagymennyiségű román árut vettek át. Az indoklás az, hogy a román importőröknek nincsen kontingensük azokra a cikkekre, amiket a csehek be szeretnének hozni ide.

A bukaresti tárgyalások során a csehek előterjesztették azoknak az áruknak a jegyzékét, amelyekből kontingenst akarnak kapni 1935-re hogy behozhassák Romániába. Ezeknek az áruknak a jelentős részét a romániai ipar delegátusai egyszerűen törölték a listából. De a listában meghagyott áruk bevitelénél is csaldott a cseh ipar. Tekintettel arra, hogy a legtöbb cikk, amelyet a csehek el akarnak helyezni a román piacon, kontingentálva van és mennyiségileg is korlátozott, a csehek csak meghatározott mennyiségű és értékű árukat kapnak kontingenst és így az a helyzet áll elő, hogy

amennyiben a csehek túlsok cikkre kérnek kontingenst, akkor valamennyi cikkből igen kis mennyiségre kaphatnak behozatali engedélyt és abból nem lesz mit szótlanítani a cseh gyárak között.

Eppenezért valószínűnek látszik, hogy a csehek végül is a részükre legfontosabb cikkekre fogják korlátozni a kontingens-kérést. Januárban a cseh—román kereskedelmi tárgyalásokat Prágában fogják folytatni és akkor majd kitérnek, hogy a csehek valóban bele tudnak és akarnak-e illeszkedni az új román külkereskedelmi rendszerbe.

Még komolyabb a helyzet Ausztriával. A minap röviden hírül adták, hogy a kormány 15 nappal meghosszabbította az osztrák—román kliringszerződés érvényét, amely december 15-én járt volna le különben.

Ez a meghosszabbítás az osztrák kormány kívánságára történt, amely közölte, hogy képtelen a felmondástól számított 15 nap alatt új szerződést kötni.

mert az új kiviteli és behozatali rendszer egész sereg olyan problémát vetett fel, amely könnyen komplikációkra vezethet a két ország kereskedelmi kapcsolataiban. Az osztrákok január 15-ig kérték a meghosszabbítást, de Románia csak december 31-ig adta meg. Az osztrákok helyzete azért nehezebb, mert Ausztria főként az első kategóriába tartozó árukat vásárolja Romániától, illetve a román árubevitel 80 százaléka ebbe a csoportba tartozik, amelynek ellenében Ausztria a román kivitel értékének csak 60 százalékaért adhat el osztrák iparcikkeket Romániába.

Az osztrákok ezt a feltételt csak úgy hajlandók elfogadni, ha Románia garanciát ad arra, hogy a petróleum és gabona ellenében kapott devizáknak legalább 80 százalékát osztrák áruk importjára fordítja, mindentéle osztrá lyozási korlátozás nélkül.

Az osztrákok hallani sem akarnak a román kormány azon követeléséről, hogy az osztrák exportőrök, vagy a velük összeköttetésben levő importőrök kötelesek legyenek bankgaranciát adni arra az esetre, ha az osztrák áru kivitelre nem lesz megfelelő román áru kivitel Ausztriába, még pedig 40 százalékkal nagyobb értékben. Az osztrákok szerint ez a követelés az osztrák export teljes megszűnésére vezethet, mert a legtöbbször nagyon nehéz az export-importüzleteket esetenként lekötni a román rezsim által megkívánt formák között.

Végül azt kívánják még az osztrákok, hogy az általuk Romániában felállított importengedély is kapjanak behozatali kontingenst, illetve importutáványokat

amit a kereskedelmi minisztérium eddig nem volt hajlandó teljesíteni. Ilyen körülmények között az a veszély áll fenn, hogy gazdasági konfliktusra kerül a sor Románia és Ausztria között, mint ahogy nagyon kérdéses, hogy Manolescu-Strunga miniszternek sikerül-e mostani körútjában a többi érdekelt állammal rábírti, hogy fogadja el az új külkereskedelmi rendszer lehetséges feltételeit.

★ Ecce homo. Harsányi Zsolt új regénye. Harsányi Zsoltnak saját külön műfaja van. A regényes életrajzot, ezt a külföldön fölkapott irodalmi fajt, az angol Strachey, a francia Maurois és a német Zweig nyomán átültette irodalmunkba s korlátlanul birtokába vette. Gyors egymásutánban három nagy írónk emberi pályáját rajzolta meg: Petőfiét, Madáchét, Zinyi Miklósét, a valóságot és költészetet, történelmi tényeket és költött eseményeket olyan művészettel vegyítve, hogy könyveivel népszerűvé tette az új műfajt és népszerűvé tette — önmagát. Harsányi Zsoltban legjobb életrajza: Munkácsy Mihályé. Munkácsy élete valóságos tündérmese, modern környezetben, a közelmúlt emberei között. Csodálatos történet, szinte hihetetlen, mégis igaz: egészen Harsányi Zsolt tollára való. Szegényes asztalosműhelyben indul meg és Páris egyik legfényesebb szalonjában ér véget, durvalelkű mester és szurtos legények köréből a világ fővárosának előkelő társaságába, írók, művészek, arisztokraták közé vezet, egy félszeg, tudatlan asztalosinasból, akit ocselédleányok ostromolnak szerelmükkel, világhírű művész lesz: saját palotájában szinte fejedelmi udvart tart, oldalán felesége, született grófnő s képeiből meggazdagszik egy műkereskedő. Végigkísérni ezt a pályát igazán költői feladat, tele művészi lehetőségekkel. Harsányi Zsolt bemutatja hőse tanulóéveit, küzdelmeit és sikereit Pesten, majd diadalit Párisban. Az író bemutatja, mint lesz ebből a rajzoltató fiúból a magyar képzés büszkesége. Lépésről-lépésre, száz meg száz apró jeleneten keresztül kísérjük tehetősége kibontakozását — míg egyszerre, mint a világ legtermészetesebb dolga, ott áll előttünk ereje teljében a nagy festő. Egyszerű, de művészi eszközökkel dolgozik az író: a belső fejlődést képekben mutatja meg. Epp ily észrevétlenül s épp ily művészettel fejleszti ki Harsányi Zsolt a jó családból származott, de lelkiileg lerongyolt, tanulatlan fiúból a művelt embert: mint a mesemondó ajkán, az ő tollán is ragyogó köntösű királyfivá lesz a foltozott gunyájú parasztfiú. Tudományos feléről nézve ezt a két szint játszó könyvet, egészen más jellemű, mint Harsányi Zsolt eddigi regényes életrajzai. Azelőtt voltak könnyen megnyíló forrásai: Munkácsy-jához magának kellett összehordanai a nyers anyagot. Kutatnia kellett s nemcsak nyomtatott és írott forrásokban, hanem mint Herodotos, történelmi munkája kedvéért, ő is bejárta azokat a helyeket, ahol Munkácsy élt és működött. Hogy ez a sok tanulmány csak megérzik, de nem látszik meg az Ecce Homon, az Harsányi Zsolt író-

Az idén praktikusán kell ajándékozni

De éppen a PRAKTIKUS AJÁNDÉK magas kvalitást és jó csomagolást kíván. Élelmiszereket mindig és mindenütt szívesen fogadnak.

Meinl-áru Meinl-csomagolásban
kiválóan alkalmasak
ajándéknak urak részére

Egy boros kosár, vagy egyes palack
Meinl-tor.

Meinl-likőrök, Cognac és rum
Ajándékok nők részére

Meinl-csokoládé és csokoládé-cukorkák
ünnepl-csomagolásban Kávé és tea ajándékdobozokban és kosarakban.

És a gyermekek részére
csokoládék, sütemények, karácsonyfa lüg-gök, Patience-sütemény.

Meinl Gyula

brassói fiókja
Károly király utca 6.

művészetének biznysága. Legközelebb piacra kerül és kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58., az udvarban. Három hatalmas kötetben ára 270 lej. Egész vászonkötésben, három kötetben 450 lej, egész bőrkötésben, egy kötetben (biblia-papíron) 450 lej, Munkácsy-képgyűjtemény kötettel együttesen, négy kötetben 360 lej, Munkácsy-képgyűjtemény kötettel együttesen, egész vászonkötésben, négy kötetben, tokban 600 lej.

(*) Rózsavölgyi, Bárd és Nádor-féle karácsonyi albumok a 180 lejért kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában.

Le a kalappal! — Ez teljesítmény!

Ingelen Oktoden Super, a bécsi rádióipar mesteralkotása.
Belmont Super, az amerikai rádiótechnika csodája
Szavatolt nappali és tengerentúli guarmu) vétel aaszolul szelektiv — erőteljes, nemes hang, a legkényesebb igényt is kielégíti.
Kedvező fizetés, feltételek!

Rádió „NOVY” Brassó, Rózsater 19.

Bahmüller F. cipőárúháza

Brassó, Károly király-utca 16. (Kapu-u.)

tartia a legjobb és legdivatosabb női-, férfi- és gyermekcipőket

Utcai-cipő Lei 260.
Hegymászó-cipő Lei 325.
Si-cipő Lei 325.
Sport-cipő Lei 250.
Ház-cipő Lei 110.
Hócipő Lei 140.
és Sárcipő Lei 42.

Veszek régi aranyat és ezüstöt, fizetem a legmagasabb árakat, becserélem új áru ellenében

Brassó, Kapu-utca 28.
Órás — arany — optikai műhely.

Ráncos, szeplős, mitesszeres, pattanásos arcok teljes kiemelése új módszerrel — **Kellemetlen hajszálak, szemölcsök végleges kiirtása** villany-nyal. — Forduljon bizalommal intézetemhez

„Margó” kozmetika

Brassó, Buzasor 7. II. emelet

Ha valóban jó
kenyérhez való szalonnát
akar enni, menjen

O. SIMON

csemege- és tüstőháruuzietébe
Brassó, Pension Modern épületében.
(szemben a tűzoltó-zertárral).

MOLNÁR-JOVITZA

Rádiósok könyve

A rádió elméleti és gyakorlati ismertetése.
Legjobb ez évi kiadás, 373 ábrával.

ÁRA 144. — LEI

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

PUBLICATIUNE

No. 709/1934.

In ziua de 22 Decembrie a. corent ora 3 post meridiem, se va vinde in biroul nostru notarial una tisterna veche de circa 30.000 litri, petajă și rujinată. Prețul de strigare este de Lei 10.000.

Brasov, la 15 Decembrie 1934.

notar public
Dr. Bleahu

Primăria Municipiului Braşov

No. ad. 26.202/1934.

Serv. economic

ARLEJTÉSI HIRDETMÉNY

Kb. 1.000 tonna kemény kőzetből készült kavics (granit, bazalt, trachit, andezit) beszerzése céljából 1935 január hó 4-én d. e. 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban egy újabb nyilvános árlejtés tartatik lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal a nyilvános számvitelről szóló törvény 88-110 cikkeinek rendelkezései szerint.

A közelebbi feltételek a városi mérnöki ügyosztályban megtekinthetők.
Brasov, la 5 Decembrie 1934.

Comisia Interimară,
Preşedintele: Secretar general:
Dumitrescu-Pârnu m. p. Dr. V. Voicu m. p.

A Munkanélküliek segélyezésére és a munkanélküliség leküzdésére megalakult helyi bizottság

No. 9/1933.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY

Közhírré tétetik, hogy a munkakamara helyiségében f. é. december hó 18-án d. e. 11 órakor, a munkanélküliek részére szállítandó következő élelmiszerek beszerzése céljából nyilvános árverés, zárt ajánlatokkal lesz megtartva és pedig:

1. Körülbelül 10.000 kg. marhahús II. minőségű és 10.000 kg. sózott szalonna.
2. Cca 80.000 kg. fekete-kenyér (páine integrat).
3. Cca 30.000 kg. tehéntej.
4. Cca 20.000 kg. tengeriszó és 10.000 kg. bab.
5. Cca 300.000 kg. tűzifa.
6. Cca 20.000 darab mosószappan.

Ezen árverés a nyilvános könyvviteltől szóló törvény 88-110 szakaszainak figyelembe vétele mellett lesz megtartva.

Brasov, la 11 Decembrie 1934.

Preşedintele: Secretar:
Olvashatatlan aláírás Olvashatatlan aláírás

Magyar orvos irodalmi ajándéka

Érdekes, eddig még fel nem dolgozott tárgy
Kiváló szerző

**Ösztön, kultúra, illúziók
AZ EMBER HARCA
a civilizáció rabságában**

Írta: Dr. Gartner Pál

A tartalomjegyzékből: Elettörténetek társadalmi és lelki okai. — Lelki eredetű szervi működési zavarok. — Elettani erők és a társadalom összeűtközései a lélekben. — Lelki betegségek társadalmi eredete. — A nő és a homoszexualitás. — A nemi élet zavarai. — Új embertípus. — A nemek örök harca. — Kevesen értenek a szerelemhez. — Az önzés reflexe. — A fiú és a leány egymástól eltérő nemi fejlődése. — Az apajog kultusza. — A kultúrember babonái. — A nő élettani hátrányai. — A nő nemiségének fokozati és minőségi külfülségei. — Nőmozgalmak. — A nemi elnyomatás. — Nemi aktus és veszteségérzés. — A kultúrember illúziói. — A kultúra kompromisszumokat követel. — Primitív néphit és fogamzás. — Kriminális, szadizmus és epilepszia. — Az érvényesülés lélektana. — Agresszió és társadalmiság. — Siker. — Az érvényesülés nyers céljai. — A szociális boldoguló lelke. — Arakat-akarantéklüliség. — Társadalom és érvényesülés. — A pszichonanalízis és az egyén felszabadítása. — Az alkotás és az elmebeteg művész. — Az alkotás motorja a fantáziavilág. — Spiritizmus és túlvilági élet. — Epilepszia és nemiség. — A nemek harcának kiegyenlítése. stb. stb. stb.

144 oldalon, igen izléses és szép kiállásban
Ára csak 54 lej.

Megvásárolható a Brassói Lapok Könyvosztályában. Brassó, Kapu-utca 56-58. udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Allástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismertelésénél 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jó meneteli fűszerüzlet kocsmá, mézarszék, haszonbérbe, esetleg örökárban eladó. Levélbeni megkeresések Ditráú, Tölgyesi-út 207. 16664

Figyelem שש szigoruan megbízható tisztán kezelt olvasztott libazsír kg 43, prima ház 30, prima füstölt mell 55. Ibamáj 90 ab Ara.1. Koppel Jakab, Arad, Piața Cjen Cer. nat 5/6. 16659

Organikus és chirurgikus gümőkór (tuberculosis) gyógykezelésére szolgáló tuberculosis elleni szer, az Umkaloabo (Stevens Cure) kapható Brassó gyógyszeráraitban. 16658

Előleg nélkül öt havi részletre tökéletes ruhát télikabátot szállít az Economia P'tel iroda tagjának Kovács A. uriszabó, Weiss Mihály-utca 18. 16662

Stoica Péter
brassói szabómester
megnagyobbítva szabóműhelyét, áthelyezte a Hirscher-u 7 sz alól a Regele Carol-u. 25 sz. alá (I. emelet) és kéri vevőközlését, hogy továbbra is bizalommal forduljon hozzá.

Aiudi - enyedi bortermelők finom fajborai kaphatók Jégh Győző borpincében Aiudon. 16665

Allást nyer

35 éves vagyonos urhölgy, ideális lelkületű keresi komoly, kimondott uriember ismeretséget, ki házasság útján, boldoggá tudna tenni egy szerezetre vágyó uriaszonyt. Teljes című leveleket kérek „Boldogság” jellegre a Brassói Lapok kiadójába. 16669

Bukarest

Gahérokai, keményinget, férfi- és nőruhákat szépen szakszertűen mos, fest, tisztít a brassói „Kristály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Regală 6. 277-b

Papian és ágynemű különlegességek, valamint iparművészeti lakásdíszítési cikkek szőlő árakban, Luxor, C. Victoriei 50. Pasajul Imobiliari. Cégtulajdonos: Szűcs D. 21295-b

Havi 40 lejért minden magyar könyvujdonoságot elolvashat a bukaresti magyar kölesönkönyvtárban. (Pasajul Imobiliari, Telefonpa'otával szemben.) 212101-b

Elsőrendű varrónő uriházakhoz ajánkozik, ruha, kabát, gyermek-ruha és fehérnemű varrásához. Smárdan 11. III. emelet, Probstné. 212100-b

Mindenes szakácsné állást keres. Kóser háztartásba is elmegy. Brúderné, Serban Voda 20 szám. „Flóra”. 212107-b

Tanulóleányokat fizetéssel felvesz Judith művirág gyára, Bucureşti, str. Gabroveni 59. emelet. 212109-b

DOCTOR GRUBARG. Nemi-bajok, szifilisz. Nőbetegségek. Folyások és komplikációk. Impotencia. Elektroterápia. Analízisek. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezmény. Rendel: 11-2-ig és 5-8-ig. Bulevardul Carol 43. 212110-b

DOCTOR ANA ALESKE. Női bajok és szülészet. Kezelés és operációk. Elektroterápia. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezményes árak. Rendelés 8-12-ig és 4-8-ig. Bulevardul Maria 2. Bărătiei sarok. 212109-b

Központi fekvésű modern üzlethelyiségek, legforgalmasabb utcakereszteződésnél, ujonnan épült házban, központi fűtéssel, jutányosan, azonnalra kiadók. Calea Moşilor 59. (Bd. Domitiei sarok.) Érdeklődni portánál. 212112-b

Brassótól Váradig
Orsovától Szigetig
Bukaresttől Galacig
terjed a hír, ha azt a Brassói Lapokban apróhirdetésésként közli!